

DEN EUROPÆISKE UNION

EUROPA-PARLAMENTET

RÅDET

**Bruxelles, den 27. marts 2019
(OR. en)**

2015/0278 (COD)

PE-CONS 81/18

**SOC 790
MI 1005
ANTIDISCRIM 34
AUDIO 132
CODEC 2361**

LOVGIVNINGSMÆSSIGE RETSAKTER OG ANDRE INSTRUMENTER

Vedr.: **EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV om
tilgængelighedskrav for produkter og tjenester**

**EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS
DIREKTIV (EU) 2019/...**

af ...

om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —
under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 114,
under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,
efter fremsendelse af udkast til lovgivningsmæssig retsakt til de nationale parlamenter,
under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg¹,
efter den almindelige lovgivningsprocedure², og
ud fra følgende betragtninger:

¹ EUT C 303 af 19.8.2016, s. 103.

² Europa-Parlamentets holdning af 13.3.2019 (endnu ikke offentliggjort i EUT) og Rådets afgørelse af

- (1) Formålet med dette direktiv er at bidrage til et velfungerende indre marked gennem indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser for så vidt angår tilgængelighedskrav for visse produkter og tjenester, navnlig ved at fjerne og forhindre barrierer for den frie bevægelighed for visse tilgængelige produkter og tjenester, der skyldes divergerende tilgængelighedskrav i medlemsstaterne. Dette vil forbedre adgangen til tilgængelige produkter og tjenester i det indre marked og forbedre tilgængeligheden af relevante oplysninger.
- (2) Efterspørgslen efter tilgængelige produkter og tjenester er stor, og antallet af personer med handicap forventes at stige betydeligt. Et miljø, hvor produkter og tjenester er mere tilgængelige, giver et mere inklusivt samfund og gør det lettere for personer med handicap at leve uafhængigt. I denne forbindelse bør det erindres, at flere kvinder end mænd i Unionen har et handicap.

- (3) Dette direktiv definerer personer med handicap i overensstemmelse med De Forenede Nationers konvention om rettigheder for personer med handicap, vedtaget den 13. december 2006 (UNCRPD), som Unionen har været part i siden den 21. januar 2011, og som samtlige medlemsstater har ratificeret. UNCRPD fastsætter, at personer med handicap "omfatter personer, der har en langvarig fysisk, psykisk, intellektuel eller sensorisk funktionsnedsættelse, som i samspil med forskellige barrierer kan hindre dem i fuldt og effektivt at deltage i samfundslivet på lige fod med andre". Dette direktiv fremmer fuld og effektiv deltagelse på lige fod ved at forbedre adgangen til traditionelle produkter og tjenester, som gennem deres oprindelige design eller efterfølgende tilpasning tilgodeser de særlige behov hos personer med handicap.
- (4) Andre personer, der oplever funktionelle begrænsninger, f.eks. ældre personer, gravide kvinder eller personer, der rejser med bagage, vil også drage nytte af dette direktiv. Begrebet "personer med funktionelle begrænsninger" som omhandlet i dette direktiv omfatter personer med en fysisk, psykisk, intellektuel eller sensorisk funktionsnedsættelser, aldersrelateret handicap eller andre permanente eller midlertidige legemlige begrænsninger, som i samspil med forskellige barrierer medfører, at deres adgang til produkter og tjenester begrænses, og at sådanne produkter og tjenester skal tilpasses disse personers særlige behov.

- (5) Uoverensstemmelserne mellem medlemsstaternes love og administrative bestemmelser vedrørende produkters og tjenesters tilgængelighed for personer med handicap, skaber barrierer for den frie bevægelighed for produkter og tjenester og fordrejer effektiv konkurrence i det indre marked. Der vil formentlig ske en stigning i antallet af disse uoverensstemmelser i Unionen vedrørende visse produkter og tjenester efter UNCRPD's ikrafttræden. Erhvervsdrivende, navnlig små og mellemstore virksomheder (SMV'er), er i særlig grad påvirket af disse barrierer.
- (6) Som følge af forskellene mellem de nationale tilgængelighedskrav afskrækkes navnlig individuelle erhvervsdrivende, SMV'er og mikrovirksomheder fra at etablere en virksomhed uden for deres eget hjemmemarked. De nationale eller endog regionale eller lokale tilgængelighedskrav, som medlemsstaterne har indført, er i øjeblikket forskellige, både hvad angår dækning og detaljeringsgrad. Disse forskelle har en negativ indvirkning på konkurrenceevne og vækst som følge af de ekstra omkostninger, der er forbundet med udvikling og markedsføring af tilgængelige produkter og tjenester for hvert nationalt marked.
- (7) Forbrugere af tilgængelige produkter og tjenester og af kompenserende teknologier oplever høje priser på grund af begrænset konkurrence mellem leverandørerne. Uensartede regler i medlemsstaterne reducerer de potentielle fordele ved at dele erfaringer med nationale og internationale fagfæller vedrørende reaktionen på den samfundsmæssige og teknologiske udvikling.

- (8) En indbyrdes tilnærmelse af de nationale foranstaltninger på EU-plan er derfor nødvendig for et velfungerende indre marked og for at sætte en stopper for fragmentering af markedet for tilgængelige produkter og tjenester, skabe stordriftsfordele, lette grænseoverskridende handel og mobilitet samt hjælpe de erhvervsdrivende med at koncentrere ressourcerne om innovation i stedet for at anvende disse ressourcer til at dække udgifter, som opstår på grund af uensartet lovgivning i hele Unionen.
- (9) Fordelene ved harmonisering af tilgængelighedskravene i det indre marked er blevet påvist gennem anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/33/EU¹ om elevatorer og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 661/2009² på transportområdet.
- (10) I erklæring nr. 22 om handicappede, der er knyttet som bilag til Amsterdamtraktaten, vedtog man på konferencen mellem repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, at Unionens institutioner i forbindelse med udarbejdelsen af foranstaltninger i henhold til artikel 114 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) skal tage hensyn til behovene hos personer med handicap.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/33/EU af 26. februar 2014 om harmonisering af medlemsstaternes love om elevatorer og sikkerhedskomponenter til elevatorer (EUT L 96 af 29.3.2014, s. 251).

² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 661/2009 af 13. juli 2009 om krav til typegodkendelse for den generelle sikkerhed af motorkøretøjer, påhængskøretøjer dertil samt systemer, komponenter og separate tekniske enheder til sådanne køretøjer (EUT L 200 af 31.7.2009, s. 1).

- (11) Det overordnede mål med Kommissionens meddelelse af 6. maj 2015 "strategien for et digitalt indre marked i EU" er at opnå bæredygtige økonomiske og sociale fordele på grundlag af et forbundet digitalt indre marked og dermed lette handelen og styrke beskæftigelsen i Unionen. I Unionen drager forbrugerne endnu ikke fuldt ud fordel af de priser og det udvalg, som det indre marked kan tilbyde, fordi omfanget af grænseoverskridende onlinetransaktioner stadig er meget begrænset. Fragmenteringen begrænser også efterspørgslen efter e-handelstransaktioner på tværs af grænserne. Der er endvidere behov for en samordnet indsats for at sikre, at elektronisk indhold, elektroniske kommunikationstjenester og adgang til audiovisuelle medietjenester er fuldt tilgængeligt for personer med handicap. Det er derfor nødvendigt at harmonisere tilgængelighedskravene i det digitale indre marked og sikre, at alle Unionens borgere uanset deres kvalifikationer kan udnytte fordelene.
- (12) Siden Unionen er blevet part i UNCRPD, er bestemmelserne heri blevet en integrerende del af Unionens retsorden og er bindende for EU-institutionerne og medlemsstaterne.

- (13) I UNCRPD fastsættes det, at dens parter skal træffe passende foranstaltninger for at sikre, at personer med handicap på lige fod med andre har adgang til det fysiske miljø, transport, information og kommunikation, herunder informations- og kommunikationsteknologier og - systemer, samt til andre faciliteter og tjenester, der er åbne for eller leveres til offentligheden, både i byområder og i landdistrikter. FN's Komité for Rettigheder for Personer med Handicap har identificeret behovet for at skabe lovgivningsmæssige rammer med konkrete, eksigible og tidsbestemte benchmarks for overvågning af den gradvise indførelse af tilgængelighed.
- (14) I UNCRPD opfordres dens deltagerstater til at iværksætte eller fremme forskning og udvikling af, og fremme tilgængeligheden og anvendelsen af ny teknologi, herunder informations- og kommunikationsteknologi, mobilitetsfremmende hjælpemidler, udstyr og kompenserende teknologier, som er egnet for personer med handicap. I UNCRPD opfordres der desuden til, at der lægges særlig vægt på prismæssigt overkommelig teknologi.
- (15) Ikrafttrædelsen af UNCRPD i medlemsstaternes retsorden medfører et behov for at vedtage supplerende nationale bestemmelser om produkters og tjenesters tilgængelighed. Uden Unionens tiltag ville disse bestemmelser øge uoverensstemmelserne mellem medlemsstaternes love og administrative bestemmelser yderligere.

- (16) Det er derfor nødvendigt at fremme gennemførelsen i Unionen af UNCRPD gennem fastsættelse af fælles EU-regler. Dette direktiv støtter også medlemsstaterne i deres indsats for at leve op til deres nationale forpligtelser og deres forpligtelser i medfør af UNCRPD, hvad angår tilgængelighed på en harmoniseret måde.
- (17) Kommissionens meddelelse af 15. november 2010 "Den europæiske handicapstrategi 2010-2020: et nyt tilsagn om et Europa uden barrierer" udpeger i overensstemmelse med UNCRPD tilgængelighed som et af de otte aktionsområder, anfører, at det er en grundlæggende forudsætning for at kunne deltage i samfundet, og tager sigte på at sikre tilgængelighed i forbindelse med produkter og tjenester.
- (18) Fastlæggelsen af de produkter og tjenester, der er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, er baseret på en screening i forbindelse med udarbejdelsen af konsekvensanalysen, hvor der blev udpeget produkter og tjenester, som er relevante for personer med handicap, og for hvilke medlemsstaterne har vedtaget eller sandsynligvis vil vedtage divergerende nationale tilgængelighedskrav, der forstyrrer det indre markeds funktion.
- (19) Med henblik på at sikre tilgængeligheden af de tjenester, der er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, bør det kræves, at produkter anvendt i forbindelse med leveringen af de tjenester, som forbrugeren interagerer med, også opfylder de gældende tilgængelighedskrav i dette direktiv.

- (20) Selv hvis en tjeneste, eller en del af en tjeneste, leveres af en tredjepartsunderleverandør, bør det ikke berøre tilgængeligheden af den pågældende tjeneste, og tjenesteyderne bør overholde forpligtelserne i dette direktiv. Tjenesteydere bør også sikre relevant og løbende uddannelse af deres medarbejdere, så de ved, hvordan tilgængelige produkter og tjenester skal bruges. Denne uddannelse bør omfatte aspekter som informationsformidling, rådgivning og markedsføring.
- (21) Tilgængelighedskrav bør indføres på den mindst byrdefulde måde for de erhvervsdrivende og medlemsstaterne.
- (22) Det er nødvendigt at præcisere tilgængelighedskravene i forbindelse med omsætning af produkter og tjenester, der er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, for at sikre deres frie bevægelighed i det indre marked.
- (23) Dette direktiv bør gøre funktionelle tilgængelighedskrav obligatoriske og de bør formuleres i form af generelle mål. Disse krav bør være præcise nok til at skabe retligt bindende forpligtelser og tilstrækkeligt detaljerede til at gøre det muligt at vurdere overensstemmelsen med henblik på at sikre et velfungerende indre marked for produkter og tjenester, der er omfattet af dette direktiv, og tillade en vis grad af fleksibilitet for at åbne mulighed for innovation.

- (24) Dette direktiv indeholder en række funktionelle resultatkræterier vedrørende betjeningsmåderne for produkter og tjenester. Disse kræterier er ikke tænkt som et generelt alternativ til de tilgængelighedskræver, der er fastsat i dette direktiv, men bør alene anvendes under ganske særlige omstændigheder. Disse kræterier bør gælde for produkternes eller tjenesternes særlige funktioner eller funktionaliteter med henblik på at gøre dem tilgængelige, når tilgængelighedskræverne i dette direktiv ikke omhandler en eller flere af produkternes eller tjenesternes særlige funktioner eller funktionaliteter. I det tilfælde, at et tilgængelighedskræver indeholder særlige tekniske kræver, og der i produktet eller tjenesten findes en alternativ teknisk løsning for de pågældende tekniske kræver, bør denne alternative tekniske løsning desuden stadig opfylde de relevante tilgængelighedskræver og bør føre til tilsvarende eller øget tilgængelighed under anvendelse af de relevante funktionelle resultatkræterier.
- (25) Dette direktiv bør omfatte forbrugerorienterede computerhardwaresystemer til generelle formål. For at disse systemer kan fungere på en tilgængelig måde, bør deres operativsystemer også være tilgængelige. Sådanne computerhardwaresystemer er kendetegnet ved deres multifunktionelle karakter og deres evne til med den rette software at udføre de mest almindelige computeropgaver, som forbrugerne efterspørger, og er beregnet til at skulle betjenes af forbrugerne. PC'er, herunder stationære computere, bærbare computere, smartphones og tablets er eksempler på sådanne computerhardwaresystemer. Specialiserede computere i forbrugerelektronikprodukter udgør ikke forbrugerorienterede computerhardwaresystemer til generelle formål. Dette direktiv bør ikke på individuelt grundlag omfatte enkelte komponenter med særlige funktioner som f.eks. et bundkort eller en hukommelseschip, der anvendes eller kan anvendes i sådanne systemer.

- (26) Dette direktiv bør også omfatte betalingsterminaler, herunder både deres hardware og software, og visse interaktive selvbetjeningsterminaler, herunder både deres hardware og software, som er beregnet til levering af tjenester, der er omfattet af dette direktiv, f.eks. pengeautomater, billetautomater, der udsteder fysiske billetter, som giver adgang til tjenester, såsom automater til køb af rejsehjemmel, nummerautomater i banker, selvbetjeningsautomater til check-in og interaktive selvbetjeningsterminaler, der leverer oplysninger, herunder interaktive informationsskærme.
- (27) Visse interaktive selvbetjeningsterminaler, der leverer oplysninger, som er installeret som en integreret del af køretøjer, luftfartøjer, skibe eller rullende materiel, bør dog udelukkes fra dette direktivs anvendelsesområde, eftersom de er en del af de køretøjer, luftfartøjer og skibe eller det rullende materiel, der ikke er omfattet af dette direktiv.

- (28) Dette direktiv bør endvidere omfatte elektroniske kommunikationstjenester, herunder alarmkommunikation, som defineret i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1972¹. De foranstaltninger, som medlemsstaterne har truffet for at give personer med handicap adgang, er i øjeblikket forskellige og er ikke harmoniserede i hele det indre marked. Ved at sikre, at de samme tilgængelighedskrav finder anvendelse i hele Unionen, opnås stordriftsfordele for erhvervsdrivende, der er aktive i mere end én medlemsstat, og den effektive adgang for personer med handicap både i deres egen medlemsstat, og når de rejser mellem medlemsstater, lettes. For at elektroniske kommunikationstjenester, herunder alarmkommunikation, kan være tilgængelige, bør tjenesteyderen, foruden tale, tilbyde tekst, i realtid og totale konversationstjenester, når de leverer video, og sikre synkroniseringen af alle disse kommunikationsmidler. Medlemsstaterne bør ud over kravene i nærværende direktiv i overensstemmelse med direktiv (EU) 2018/1972 kunne fastsætte en relæ-tjenesteyder, som kan anvendes af personer med handicap.
- (29) Dette direktiv harmoniserer tilgængelighedskrav for elektroniske kommunikationstjenester og relaterede produkter og supplerer direktiv (EU) 2018/1972, som fastsætter krav vedrørende lige adgangs- og valgmuligheder for slutbrugere med handicap. Direktiv (EU) 2018/1972 fastsætter i overensstemmelse med forsyningspligten også krav vedrørende en overkommelig pris for internetadgang og talekommunikation og en overkommelig pris for og adgang til relevant terminaludstyr, specifikt udstyr og specifikke tjenester for forbrugere med handicap.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1972 af 11. december 2018 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation (omarbejdning) (EUT L 321 af 17.12.2018, s. 36).

- (30) Dette direktiv bør endvidere dække forbrugerterminaludstyr med interaktiv databehandlingskapacitet, der primært forventes at blive anvendt til at få adgang til elektroniske kommunikationstjenester. Med henblik på dette direktiv bør dette udstyr anses for at omfatte udstyr, der anvendes som led i konfigurationen for at få adgang til elektroniske kommunikationstjenester, f.eks. en router eller et modem.
- (31) Med henblik på dette direktiv bør der ved adgang til audiovisuelle medietjenester forstås, at adgangen til audiovisuelt indhold er tilgængelig, og det samme gælder mekanismer, der giver brugere med handicap mulighed for at anvende deres kompenserende teknologier. Tjenester, der giver adgang til audiovisuelle medietjenester, kan omfatte websteder, onlineapplikationer, set-top-boks-baserede applikationer, applikationer, som kan downloades, tjenester til mobile enheder, herunder mobilapplikationer og tilhørende medieafspillere samt forbundne TV-tjenester. Audiovisuelle medietjenesters tilgængelighed reguleres ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/13/EU¹ med undtagelse af tilgængeligheden af elektroniske programoversigter (EPG'er), der er omfattet af definitionen af tjenester, der giver adgang til audiovisuelle medietjenester, som nærværende direktiv finder anvendelse på.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/13/EU af 10. marts 2010 om samordning af visse love og administrative bestemmelser i medlemsstaterne om udbud af audiovisuelle medietjenester (EUT L 95 af 15.4.2010, s. 1).

- (32) I forbindelse med personbefordring med fly, bus, tog og skib bør dette direktiv bl.a. omfatte levering af information om transporttjenester, herunder rejseinformation i realtid, via websteder, tjenester til mobile enheder, interaktive informationskærme og interaktive selvbetjeningsterminaler, som er påkrævet, for at passagerer med handicap kan rejse. Dette kunne omfatte tjenesteyderens personbefordringsprodukter og -tjenester, information før og under rejsen og information, når en tjeneste er aflyst, eller dens afgang er forsinket. Andre informationer kunne også være oplysninger om priser og tilbud.
- (33) Dette direktiv bør også omfatte websteder, tjenester til mobile enheder, herunder mobilapplikationer, der udvikles eller stilles til rådighed af personbefordringsvirksomheder inden for dette direktivs anvendelsesområde eller på deres vegne, elektroniske billettjenester, elektroniske billetter og interaktive selvbetjeningsterminaler.
- (34) Fastsættelsen af anvendelsesområdet for dette direktiv for så vidt angår personbefordring med fly, bus, tog og skib bør baseres på den nugældende sektorspecifikke lovgivning vedrørende passagerrettigheder. I det omfang dette direktiv ikke finder anvendelse på visse typer transporttjenester, bør medlemsstaterne tilskynde tjenesteydere til at anvende de relevante tilgængelighedskrav i dette direktiv.

- (35) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/2102¹ forpligter allerede offentlige organer, der leverer transporttjenester, herunder transporttjenester i byer og forstæder og regionale transporttjenester, til at gøre deres websteder tilgængelige. Nærværende direktiv indeholder undtagelser for mikrovirksomheder, der leverer tjenester, herunder transporttjenester i byer og forstæder og regionale transporttjenester. Desuden forpligter nærværende direktiv til at sikre, at e-handelswebsteder er tilgængelige. Eftersom nærværende direktiv forpligter langt størstedelen af de private transporttjenesteydere til at gøre deres websteder tilgængelige, når de sælger billetter online, er det ikke nødvendigt at indføre yderligere krav for websteder tilhørende transporttjenesteydere i byer og forstæder og regionale transporttjenesteydere i nærværende direktiv.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/2102 af 26. oktober 2016 om tilgængeligheden af offentlige organers websteder og mobilapplikationer (EUT L 327 af 2.12.2016, s. 1).

- (36) Visse elementer af tilgængelighedskravene, navnlig hvad angår levering af oplysninger som omhandlet i dette direktiv, er allerede omfattet af gældende EU-ret på personbefordringsområdet. Der er tale om elementer i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 261/2004¹, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2006², Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1371/2007³ for så vidt angår jernbanetransport, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1177/2010⁴ og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 181/2011⁵. Dette omfatter også relevante retsakter, som er vedtaget på grundlag af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/57/EF⁶. For at sikre reguleringsmæssig konsekvens bør tilgængelighedskravene i disse forordninger og disse retsakter fortsat finde anvendelse som hidtil. De yderligere krav i nærværende direktiv vil imidlertid supplere de eksisterende krav og dermed forbedre det indre markeds funktion på transportområdet og være til fordel for personer med handicap.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 261/2004 af 11. februar 2004 om fælles bestemmelser om kompensation og bistand til luftfartspassagerer ved boardingafvisning og ved aflysning eller lange forsinkelser og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 295/91 (EUT L 46 af 17.2.2004, s. 1).

² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2006 af 5. juli 2006 om handicappede og bevægelseshæmmede personers rettigheder, når de rejser med fly (EUT L 204 af 26.7.2006, s. 1).

³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1371/2007 af 23. oktober 2007 om jernbanepassagerers rettigheder og forpligtelser (EUT L 315 af 3.12.2007, s. 14).

⁴ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1177/2010 af 24. november 2010 om passagerers rettigheder ved sørejser og rejser på indre vandveje og om ændring af forordning (EF) nr. 2006/2004 (EUT L 334 af 17.12.2010, s. 1).

⁵ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 181/2011 af 16. februar 2011 om buspassagerers rettigheder og om ændring af forordning (EF) nr. 2006/2004 (EUT L 55 af 28.2.2011, s. 1).

⁶ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/57/EF af 17. juni 2008 om interoperabilitet i jernbanesystemet i Fællesskabet (EUT L 191 af 18.7.2008, s. 1).

- (37) Visse elementer af transporttjenester bør ikke være omfattet af dette direktiv, når de leveres uden for medlemsstaternes område, selv når tjenesten har været rettet mod EU-markedet. Med hensyn til disse aspekter bør en personbefordringsvirksomhed kun være forpligtet til at sikre, at kravene i dette direktiv er opfyldt for så vidt angår den del af tjenesten, der udbydes inden for Unionens område. Hvad angår lufttransport, bør EU-luftfartsselskaber være forpligtede til at sikre, at de relevante krav i dette direktiv også opfyldes med hensyn til flyvninger fra en lufthavn, der er beliggende i et tredjeland, til en lufthavn beliggende på en medlemsstats område. Desuden bør alle luftfartsselskaber, herunder luftfartsselskaber, der ikke har licens i Unionen, sikre, at de relevante krav i dette direktiv opfyldes i situationer, hvor et fly afgår fra Unionens område og flyver til et tredjelands område.
- (38) Bymyndighederne bør tilskyndes til at integrere barrierefri tilgængelighed til bytransporttjenester i deres planer for bæredygtig bytrafik og til regelmæssigt at offentliggøre oversigter over bedste praksis med hensyn til barrierefri tilgængelighed til offentlig bytransport og -mobilitet.

- (39) EU-retten om banktjenester og finansielle tjenester tager sigte på at beskytte og informere forbrugere af disse tjenester over hele Unionen, men omfatter ikke tilgængelighedskrav. Med henblik på at gøre det muligt for personer med handicap at bruge disse tjenester i hele Unionen, herunder når de leveres via websteder og mobilbaserede applikationer, at træffe velinformerede beslutninger og at sikre, at de beskyttes ordentligt på lige fod med andre forbrugere og sørge for ensartede spilleregler for tjenesteyderne, bør dette direktiv fastsætte fælles tilgængelighedskrav for visse banktjenester og finansielle tjenester, der leveres til forbrugerne.
- (40) De nødvendige tilgængelighedskrav bør også gælde identifikationsmetoder, elektronisk signatur og betalingstjenester, eftersom de er nødvendige for at foretage forbrugerorienterede banktransaktioner.

- (41) E-bogsfiler er baseret på en elektronisk computerkodning, der muliggør udbredelse og konsultation af et overvejende tekstligt eller grafisk intellektuelt værk. Denne kodnings præcisionsgrad bestemmer e-bogsfilers tilgængelighed, navnlig med hensyn til definitionen af de forskellige elementer, som arbejdet består af, og den standardiserede beskrivelse af dets struktur. Interoperabiliteten med hensyn til tilgængelighed bør optimere disse filers kompatibilitet med brugeragenterne og med eksisterende og fremtidige kompenserende teknologier. Specifikke karakteristika ved særlige bogudgivelser såsom tegneserier, børnebøger og kunstbøger bør overvejes i lyset af alle gældende tilgængelighedskrav. Divergerende tilgængelighedskrav i medlemsstaterne ville gøre det vanskeligt for forlæggere og andre erhvervsdrivende at udnytte det indre markeds fordele, kunne skabe interoperabilitetsproblemer med e-læsere og ville begrænse adgangen for forbrugere med handicap. I forbindelse med e-bøger kan tjenesteyderkonceptet omfatte forlæggere og andre erhvervsdrivende, der er involveret i distributionen heraf.

Det anerkendes, at personer med handicap fortsat møder barrierer for adgang til indhold, der er beskyttet af ophavsret og beslægtede rettigheder, og at der allerede er truffet visse foranstaltninger for at afhjælpe denne situation f.eks. gennem vedtagelsen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2017/1564¹ og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/1563², og at der i fremtiden kan træffes yderligere EU-foranstaltninger i denne henseende.

-
- ¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2017/1564 af 13. september 2017 om visse tilladte former for anvendelse af visse værker og andre frembringelser, der er beskyttet af ophavsret og beslægtede rettigheder, til gavn for personer, der er blinde eller synshæmmede eller på anden måde har et læsehandicap, og om ændring af direktiv 2001/29/EF om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet (EUT L 242 af 20.9.2017, s. 6).
- ² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/1563 af 13. september 2017 om grænseoverskridende udveksling mellem Unionen og tredjelande af visse værker og andre frembringelser, der er beskyttet af ophavsret og beslægtede rettigheder, i tilgængeligt format til gavn for personer, der er blinde eller synshæmmede eller på anden måde har et læsehandicap (EUT L 242 af 20.9.2017, s. 1).

- (42) Dette direktiv definerer e-handelstjenester som en tjeneste, der teleformidles via websteder og tjenester til mobile enheder ad elektronisk vej efter individuel anmodning fra en forbruger med henblik på at indgå en forbrugeraftale. I denne definition betyder "teleformidling", at tjenesten leveres, uden at parterne er til stede samtidig; "ad elektronisk vej" betyder, at tjenesten sendes fra afsendelsesstedet og modtages på bestemmelsesstedet ved hjælp af elektronisk udstyr til behandling (herunder digital komprimering) og lagring af data og sendes, formidles og modtages i sin helhed via tråd, radio, optiske midler eller andre elektromagnetiske midler; "efter individuel anmodning fra en forbruger" betyder, at tjenesten leveres efter individuel anmodning. I betragtning af e-handelstjenesters større betydning og deres stærkt teknologiske karakter er det vigtigt at have harmoniserede krav om deres tilgængelighed.
- (43) De tilgængelighedsforpligtelser vedrørende e-handelstjenester, der er fastsat i dette direktiv, bør finde anvendelse på onlinesalg af alle produkter og tjenester og bør derfor også finde anvendelse på salg af et produkt eller en tjeneste, der specifikt er omfattet af dette direktiv.
- (44) De foranstaltninger, der vedrører tilgængelighed af besvarelse af alarmkommunikation, bør vedtages, uden at det indskrænker eller har nogen indvirkning på tilrettelæggelsen af beredskabstjenesterne, der forbliver under medlemsstaternes enekompetence.

- (45) Medlemsstaterne skal i overensstemmelse med direktiv (EU) 2018/1972 sikre, at slutbrugere med handicap har adgang til beredskabstjenester via alarmkommunikation svarende til, hvad der gælder for andre slutbrugere i overensstemmelse med EU-retten, der harmoniserer tilgængelighedskrav for produkter og tjenester. Kommissionen og de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder skal træffe passende foranstaltninger med det formål at sikre, at slutbrugere med handicap har adgang til beredskabstjenester på lige fod med andre slutbrugere, når de rejser i en anden medlemsstat, så vidt muligt uden forudgående registrering. Disse foranstaltninger tilstræber at sikre interoperabilitet på tværs af medlemsstaterne og skal i videst mulig udstrækning baseres på europæiske standarder eller specifikationer, der er fastsat i overensstemmelse med artikel 39 i direktiv (EU) 2018/1972. Sådanne foranstaltninger er ikke til hinder for, at medlemsstaterne kan vedtage yderligere krav for at forfølge målene i nævnte direktiv. Som alternativ til opfyldelse af de tilgængelighedskrav med hensyn til besvarelse af alarmkommunikation for brugere med handicap, der er fastsat i dette direktiv, bør medlemsstaterne kunne fastsætte en tredjepartsrelættjenesteyder, som kan anvendes af personer med handicap til at kommunikere med alarmcentralen, indtil alarmcentralerne er i stand til at anvende elektroniske kommunikationstjenester gennem internetprotokoller til sikring af tilgængelighed af besvarelse af alarmkommunikation. Under alle omstændigheder bør de forpligtelser, der er fastsat i dette direktiv, ikke fortolkes således, at de begrænser eller mindsker forpligtelserne til fordel for slutbrugere med handicap, herunder den lige adgang til elektroniske kommunikationstjenester og beredskabstjenester samt tilgængelighedsforpligtelser, der er fastsat i direktiv (EU) 2018/1972.

- (46) Direktiv (EU) 2016/2102 fastsætter tilgængelighedskravene til offentlige organers websteder, mobilapplikationer og andre relaterede aspekter, navnlig kravene vedrørende de relevante websteders og mobilapplikationers opfyldelse af kravene. Direktivet indeholder dog også en særlig liste over undtagelser. Lignende undtagelser er relevante for nærværende direktiv. Visse aktiviteter, der finder sted via offentlige organers websteder og mobilapplikationer, såsom personbefordring eller e-handelstjenester, der er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, bør tillige opfylde de gældende tilgængelighedskrav, der er fastsat i dette direktiv, for at sikre, at onlinesalg af produkter og tjenester er tilgængeligt for personer med handicap, uanset om sælger er en offentlig eller en privat erhvervsdrivende. De tilgængelighedskrav, der er fastsat i dette direktiv, bør tilpasses til kravene i direktiv (EU) 2016/2102 til trods for forskelle med hensyn til f.eks. overvågning, rapportering og håndhævelse.
- (47) De fire principper for tilgængelighed for websteder og mobilapplikationer, der anvendes i direktiv (EU) 2016/2102, er: opfattelighed, dvs. at oplysninger og brugergrænsefladekomponenter skal kunne præsenteres for brugerne på måder, som de kan opfatte; anvendelighed, dvs. at brugergrænsefladekomponenter og -navigation skal kunne anvendes; forståelighed, dvs. at oplysninger og betjening af brugergrænsefladen skal være forståelig; og robusthed, dvs. at indhold skal være robust nok til at kunne fortolkes stabilt af en bred vifte af brugeragenter, herunder kompenserende teknologier. Disse principper er også relevante for nærværende direktiv.

- (48) Medlemsstaterne bør træffe alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at den frie bevægelighed inden for Unionen for produkter og tjenester, der er omfattet af dette direktiv, og som opfylder de gældende tilgængelighedskrav, ikke hindres som følge af spørgsmål vedrørende tilgængelighedskrav.
- (49) I nogle situationer vil fælles tilgængelighedskrav for det byggede miljø lette den frie bevægelighed for relaterede tjenester og for personer med handicap. Derfor bør dette direktiv gøre det muligt for medlemsstaterne at medtage det byggede miljø, der anvendes til levering af de tjenester, der er omfattet af dette direktiv, og således sikre opfyldelse af tilgængelighedskravene i bilag III.
- (50) Tilgængelighed bør opnås ved systematisk at fjerne og forebygge barrierer, helst gennem et universelt design eller en "design for alle"-tilgang, der bidrager til at sikre adgang for personer med handicap på lige fod med andre. I henhold til UNCRPD indebærer denne tilgang "udformning af produkter, omgivelser, ordninger og tilbud, således at de i videst muligt omfang kan anvendes af alle personer uden behov for tilpasning eller særlig udformning". Begrebet "universelt design" må i tråd med UNCRPD ikke udelukke kompenserende redskaber til særlige grupper af personer, herunder personer med handicap, når der er behov herfor. Endvidere bør tilgængelighed ikke udelukke tilpasninger i rimeligt omfang, når det kræves i EU-retten eller national ret. Tilgængelighed og universelt design bør fortolkes i overensstemmelse med generel kommentar nr. 2 (2014) om konventionens artikel 9, som FN's Komité for Rettigheder for Personer med Handicap har udarbejdet.

- (51) Produkter og tjenester, der er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, er ikke automatisk omfattet af anvendelsesområdet for Rådets direktiv 93/42/EØF¹. Nogle kompenserende teknologier, der er medicinsk udstyr, kan dog være omfattet af anvendelsesområdet for nævnte direktiv.
- (52) De fleste job i Unionen tilvejebringes af SMV'er og mikrovirksomheder. De har en afgørende betydning for den fremtidige vækst, men stilles meget ofte over for forhindringer og problemer i forbindelse med udviklingen af deres produkter eller tjenester, navnlig i grænseoverskridende sammenhæng. Det er derfor nødvendigt at lette arbejdet for SMV'erne og mikrovirksomhederne ved at harmonisere de nationale bestemmelser om tilgængelighed, samtidig med at de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger opretholdes.
- (53) For at mikrovirksomheder og SMV'er kan drage nytte af dette direktiv, skal de reelt opfylde kravene i Kommissionens henstilling 2003/361/EF² og den relevante retspraksis, der sigter mod at forhindre, at dens regler omgås.
- (54) Med henblik på at sikre sammenhæng i EU-retten bør dette direktiv baseres på Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 768/2008/EF³, da det vedrører produkter, der allerede er omfattet af andre EU-retsakter, samtidig med at de særlige karakteristika ved tilgængelighedskravene i dette direktiv anerkendes.

¹ Rådets direktiv 93/42/EØF af 14. juni 1993 om medicinsk udstyr (EFT L 169 af 12.7.1993, s. 1).

² Kommissionens henstilling 2003/361/EF af 6. maj 2003 om definitionen af mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder (EUT L 124 af 20.5.2003, s. 36).

³ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 768/2008/EF af 9. juli 2008 om fælles rammer for markedsføring af produkter og om ophævelse af Rådets afgørelse 93/465/EØF (EUT L 218 af 13.8.2008, s. 82).

- (55) Alle erhvervsdrivende, der er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde og indgår i forsynings- og distributionskæden, bør sikre, at de kun gør produkter, som er i overensstemmelse med dette direktiv, tilgængelige på markedet. Det samme bør gælde erhvervsdrivende, der leverer tjenester. Det er nødvendigt at fastlægge en klar og forholdsmæssig fordeling af forpligtelserne svarende til hver enkelt erhvervsdrivendes rolle i forsynings- og distributionsprocessen.
- (56) De erhvervsdrivende bør være ansvarlige for at sikre produkters og tjenesters opfyldelse i henhold til deres rolle i forsyningskæden, således at der sikres et højt niveau af beskyttelse af tilgængelighed og fair konkurrencebetingelser på EU-markedet.
- (57) De i dette direktiv fastsatte forpligtelser bør finde ens anvendelse på erhvervsdrivende fra den offentlige og den private sektor.
- (58) Fabrikanten er med sin detaljerede viden om design- og fremstillingsprocessen den, der bedst kan stå for den fuldstændige overensstemmelsesvurdering. Selv om ansvaret for produkternes overensstemmelse påhviler fabrikanten, bør markedsovervågningsmyndighederne spille en afgørende rolle i kontrollen af, om produkter, der gøres tilgængelige i Unionen, er fremstillet i henhold til EU-retten.
- (59) Distributører og importører bør derfor inddrages i de markedsovervågningsopgaver, der udføres af nationale myndigheder, og bør bidrage aktivt ved at give de kompetente myndigheder alle nødvendige oplysninger om det pågældende produkt.

- (60) Importører bør sikre, at produkter fra tredjelande, der kommer ind på EU-markedet, overholder dette direktiv, og navnlig at fabrikanterne har underkastet produkterne hensigtsmæssige overensstemmelsesvurderingsprocedurer.
- (61) Når importører bringer et produkt i omsætning på markedet, bør de på produktet anføre deres navn, registrerede firmanavn eller registrerede varemærke og den adresse, hvorpå de kan kontaktes.
- (62) Distributører bør sikre, at deres håndtering af produktet ikke indvirker negativt på produktets opfyldelse af tilgængelighedskravene i dette direktiv.
- (63) En erhvervsdrivende, der enten bringer et produkt i omsætning under sit eget navn eller varemærke eller ændrer et produkt, der allerede er bragt i omsætning, på en sådan måde, at opfyldelsen af de gældende krav kan blive berørt, bør anses for at være fabrikanten og påtage sig en fabrikants forpligtelser.
- (64) Af hensyn til proportionaliteten bør tilgængelighedskrav kun finde anvendelse, i det omfang de ikke medfører en uforholdsmæssig stor byrde for den pågældende erhvervsdrivende eller i det omfang, at de ikke kræver en væsentlig ændring af de pågældende produkter og tjenester, som vil medføre en grundlæggende ændring i forhold til dette direktiv. Ikke desto mindre bør der indføres kontrolmekanismer med henblik på at verificere, at en undtagelse fra anvendelsen af tilgængelighedskravene er berettiget.

- (65) Dette direktiv bør følge princippet om "tænk småt først" og tage hensyn til de administrative byrder, som påhviler SMV'er. Det bør fastsætte ikkevidtgående regler med hensyn til overensstemmelsesvurdering og bør indføre beskyttelsesklausuler for de erhvervsdrivende frem for at foreskrive generelle undtagelser og fritagelser for sådanne virksomheder. Følgelig bør der ved fastsættelsen af reglerne for udvælgelse og gennemførelse af de mest hensigtsmæssige overensstemmelsesvurderingsprocedurer tages hensyn til SMV'ernes situation, og forpligtelsen til at vurdere tilgængelighedskravenes overensstemmelse bør begrænses, således at den ikke udgør en uforholdsmæssig stor byrde for SMV'erne. Desuden bør markedsovervågningsmyndigheder udføre deres arbejde på en forholdsmæssigt afpasset måde, dvs. under hensyn til virksomhedernes størrelse og til, at de pågældende produkter kun i mindre omfang eller slet ikke er seriefremstillede, uden at der skabes unødvendige hindringer for SMV'er og uden at bringe beskyttelsen af offentlige interesser i fare.

(66) I de særlige tilfælde, hvor overholdelsen af tilgængelighedskravene i dette direktiv vil medføre en uforholdsmæssig stor byrde for de erhvervsdrivende, bør det kun forlanges, at erhvervsdrivende opfylder kravene, i det omfang de ikke medfører en uforholdsmæssig stor byrde. I sådanne behørigt begrundede tilfælde er det ikke med rimelighed muligt for en erhvervsdrivende fuldt ud at anvende et eller flere af tilgængelighedskravene i dette direktiv. Den erhvervsdrivende bør dog gøre en tjeneste eller et produkt, der er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, så tilgængelig som muligt ved at opfylde de pågældende krav, i det omfang de ikke medfører en uforholdsmæssig stor byrde. De tilgængelighedskrav, som den erhvervsdrivende ikke mente ville medføre en uforholdsmæssig stor byrde, bør gælde fuldt ud. Undtagelser for så vidt angår opfyldelse af et eller flere tilgængelighedskrav på grund af den uforholdsmæssig store byrde, som de medfører, bør ikke gå videre, end hvad der er strengt nødvendigt for at begrænse denne byrde med hensyn til netop det pågældende produkt eller den pågældende tjeneste i hvert enkelt tilfælde. Ved foranstaltninger, som vil medføre en uforholdsmæssig stor byrde, bør forstås foranstaltninger, som vil pålægge en erhvervsdrivende en yderligere uforholdsmæssig stor organisatorisk eller økonomisk byrde, under hensyn til de sandsynlige resulterende fordele for personer med handicap i overensstemmelse med de kriterier, der er fastsat i dette direktiv. Der bør defineres kriterier på grundlag af disse betragtninger med henblik på at gøre det muligt for både erhvervsdrivende og relevante myndigheder at sammenligne forskellige situationer og vurdere på en systematisk måde, om der foreligger en uforholdsmæssig stor byrde. Kun rimelige grunde bør tages i betragtning ved en vurdering af, i hvilket omfang tilgængelighedskravene ikke kan opfyldes, fordi de vil medføre en uforholdsmæssig stor byrde. Manglende prioritering, tid eller viden bør ikke betragtes som rimelige grunde.

- (67) Den overordnede vurdering af en uforholdsmæssig stor byrde bør foregå under anvendelse af de i bilag VI fastsatte kriterier. Vurderingen af en uforholdsmæssig stor byrde bør dokumenteres af den erhvervsdrivende under hensyn til de relevante kriterier. Tjenesteydere bør forny deres vurdering af en uforholdsmæssig stor byrde mindst hvert femte år.
- (68) Den erhvervsdrivende bør informere de relevante myndigheder om, at denne har baseret sig på dette direktivs bestemmelser vedrørende grundlæggende ændring og/eller uforholdsmæssig stor byrde. Den erhvervsdrivende bør kun efter anmodning fra de relevante myndigheder fremlægge en kopi af vurderingen med forklaring på, hvorfor dennes produkt eller tjeneste ikke er fuldt tilgængelig, og med bevis for den uforholdsmæssig store byrde eller grundlæggende ændring.
- (69) Hvis en tjenesteyder på grundlag af den påkrævede vurdering konkluderer, at det ville udgøre en uforholdsmæssig stor byrde at kræve, at alle selvbetjeningsterminaler, der anvendes ved levering af de tjenester, der er omfattet af dette direktiv, opfylder tilgængelighedskravene i dette direktiv, bør tjenesteyderen stadig anvende disse krav, i det omfang disse krav ikke pålægger dem en sådan uforholdsmæssig stor byrde. Tjenesteyderen bør derfor vurdere, i hvilket omfang et begrænset tilgængelighedsniveau i alle selvbetjeningsterminaler eller et begrænset antal fuldt tilgængelige selvbetjeningsterminaler vil gøre det muligt for dem at undgå en uforholdsmæssig stor byrde, som de ellers ville blive pålagt, og bør kun kræves at opfylde tilgængelighedskravene i dette direktiv i dette omfang.

- (70) Mikrovirksomheder adskiller sig fra alle andre virksomheder i kraft af deres begrænsede menneskelige ressourcer, den årlige omsætning eller årlige balance. Byrden i forbindelse med opfyldelse af tilgængelighedskravene for mikrovirksomheder vil derfor generelt lægge beslag på en større andel af deres finansielle og menneskelige ressourcer i forhold til andre virksomheder og er mere tilbøjelig til at udgøre en uforholdsmæssig stor andel af omkostningerne. En væsentlig andel af omkostningerne for mikrovirksomheder udspringer af udfyldelse af papirer og registerføring for at dokumentere, at de forskellige krav i EU-retten er opfyldt. Selv om alle erhvervsdrivende, der er omfattet af dette direktiv, bør være i stand til at vurdere proportionaliteten i opfyldelsen af tilgængelighedskravene i dette direktiv, og kun bør opfylde dem, for så vidt som de ikke er uforholdsmæssig store, ville et krav om en sådan vurdering fra mikrovirksomheder, der leverer tjenester, i sig selv udgøre en uforholdsmæssig stor byrde. Kravene og forpligtelserne i dette direktiv bør derfor ikke finde anvendelse på mikrovirksomheder, der leverer tjenester inden for dette direktivs anvendelsesområde.
- (71) For mikrovirksomheder, der handler med produkter, der er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, bør kravene og forpligtelserne i dette direktiv være lempeligere for at mindske den administrative byrde.

- (72) Selv om nogle mikrovirksomheder er undtaget fra dette direktivs forpligtelser, bør alle mikrovirksomheder tilskyndes til at fremstille, importere eller distribuere produkter og levere tjenester, der opfylder dette direktivs tilgængelighedskrav, for at øge deres konkurrenceevne og vækstpotentiale i det indre marked. Medlemsstaterne bør derfor give mikrovirksomhederne retningslinjer og redskaber for at lette anvendelsen af nationale foranstaltninger til gennemførelse af dette direktiv.
- (73) Alle erhvervsdrivende bør handle ansvarligt og i fuld overensstemmelse med de gældende lovgivningsmæssige krav, når de bringer produkter i omsætning eller gør dem tilgængelige på markedet eller leverer tjenester på markedet.
- (74) Med henblik på at gøre det lettere at vurdere overensstemmelsen med de gældende tilgængelighedskrav er det nødvendigt at fastsætte bestemmelser om en formodning om overensstemmelse for produkter og tjenester, som er i overensstemmelse med frivillige harmoniserede standarder, der er vedtaget i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1025/2012¹, når der skal udarbejdes detaljerede tekniske specifikationer. Kommissionen har allerede udstedt en række standardiseringsanmodninger til de europæiske standardiseringsorganisationer vedrørende tilgængelighed, f.eks. standardiseringsmandat M/376, M/473 og M/420, som ville være relevante ved udarbejdelsen af harmoniserede standarder.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1025/2012 af 25. oktober 2012 om europæisk standardisering, om ændring af Rådets direktiv 89/686/EØF og 93/15/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 94/9/EF, 94/25/EF, 95/16/EF, 97/23/EF, 98/34/EF, 2004/22/EF, 2007/23/EF, 2009/23/EF og 2009/105/EF og om ophævelse af Rådets beslutning 87/95/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1673/2006/EF (EUT L 316 af 14.11.2012, s. 12).

- (75) Forordning (EU) nr. 1025/2012 fastsætter en procedure for formel indsigelse mod harmoniserede standarder, der anses for ikke at opfylde kravene i dette direktiv.
- (76) Europæiske standarder bør være markedsbaserede, tage hensyn til den offentlige interesse samt de politiske målsætninger, som er anført klart i Kommissionens anmodning til en eller flere europæiske standardiseringsorganisationer om at udarbejde harmoniserede standarder, og være konsensusbaserede. Hvis der ikke findes harmoniserede standarder, og hvis sådanne er nødvendige med harmonisering på det indre marked for øje, bør Kommissionen i visse tilfælde kunne vedtage gennemførelsesretsakter, der fastlægger tekniske specifikationer for tilgængelighedskravene i dette direktiv. Anvendelse af tekniske specifikationer bør begrænses til sådanne tilfælde. Kommissionen bør kunne vedtage tekniske specifikationer, f.eks. når standardiseringsprocessen er blokeret på grund af manglende enighed mellem interessenterne, eller der er unødige forsinkelser i fastlæggelsen af en harmoniseret standard, f.eks. fordi den påkrævede kvalitet ikke er opnået. Kommissionen bør afsætte tilstrækkelig tid mellem vedtagelsen af en anmodning til en eller flere europæiske standardiseringsorganisationer om at udarbejde harmoniserede standarder og vedtagelsen af tekniske specifikationer vedrørende det samme tilgængelighedskrav. Kommissionen bør ikke kunne vedtage tekniske specifikationer, hvis den ikke tidligere har forsøgt at få tilgængelighedskravene omfattet af det europæiske standardiseringssystem, medmindre den kan påvise, at de tekniske specifikationer opfylder kravene i bilag II til forordning (EU) nr. 1025/2012.

- (77) Med henblik på at fastsætte harmoniserede standarder og tekniske specifikationer, der overholder tilgængelighedskravene i dette direktiv for produkter og tjenester så effektivt som muligt, bør Kommissionen, hvor det er praktisk gennemførligt, inddrage de europæiske paraplyorganisationer, der repræsenterer personer med handicap, og alle andre relevante interessenter i beslutningsprocessen.
- (78) For at sikre effektiv adgang til oplysninger i markedsovervågningsøjemed bør alle oplysninger, der er nødvendige for en erklæring om overensstemmelse med alle EU-retsakter, som finder anvendelse, gøres tilgængelige i en enkelt EU-overensstemmelseserklæring. For at mindske den administrative byrde for de erhvervsdrivende bør de kunne lade den enkelte EU-overensstemmelseserklæring omfatte alle relevante individuelle overensstemmelseserklæringer.
- (79) Hvad angår overensstemmelsesvurdering af produkter, bør dette direktiv følge proceduren for intern produktionskontrol af "modul A", der er fastsat i bilag II til afgørelse nr. 768/2008/EF, da den gør det muligt for de erhvervsdrivende at påvise og for de kompetente myndigheder at sikre, at produkter, der gøres tilgængelige på markedet, opfylder tilgængelighedskravene, uden at der pålægges en urimelig byrde.
- (80) Når myndighederne foretager markedsovervågning af produkter og kontrollerer tjenesters opfyldelse af kravene, bør de også kontrollere overensstemmelsesvurderingerne, herunder om den relevante vurdering af den grundlæggende ændring den uforholdsmæssige store byrde er foretaget korrekt. Når de udfører deres opgaver, bør myndighederne også gøre det i samarbejde med personer med handicap og de organisationer, der repræsenterer dem og deres interesser.

- (81) Hvad angår tjenester, bør de oplysninger, der er nødvendige for at vurdere overensstemmelsen med tilgængelighedskravene i dette direktiv, gives i dokumentet med de almindelige betingelser eller i et tilsvarende dokument, jf. dog Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/83/EU¹.
- (82) CE-mærkningen er et udtryk for produktets overensstemmelse med tilgængelighedskravene i dette direktiv og det synlige resultat af en omfattende proces med overensstemmelsesvurdering i bred forstand. Dette direktiv bør følge de generelle principper for anvendelse af CE-mærkningen i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 765/2008² om kravene til akkreditering og markedsovervågning i forbindelse med markedsføring af produkter. Ud over at udarbejde EU-overensstemmelseserklæringen bør fabrikanten på en omkostningseffektiv måde oplyse forbrugerne om tilgængeligheden af sine produkter.
- (83) I overensstemmelse med forordning (EF) nr. 765/2008 erklærer fabrikanten ved at anbringe CE-mærkningen på et produkt, at det opfylder alle gældende tilgængelighedskrav, og at fabrikanten påtager sig det fulde ansvar herfor.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/83/EU af 25. oktober 2011 om forbrugerrettigheder, om ændring af Rådets direktiv 93/13/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/44/EF samt om ophævelse af Rådets direktiv 85/577/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF (EUT L 304 af 22.11.2011, s. 64).

² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 765/2008 af 9. juli 2008 om kravene til akkreditering og markedsovervågning i forbindelse med markedsføring af produkter og om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 339/93 (EUT L 218 af 13.8.2008, s. 30).

- (84) I overensstemmelse med afgørelse nr. 768/2008/EF er medlemsstaterne ansvarlige for at sikre en omfattende og effektiv markedsovervågning af produkter på deres område og bør tildele deres markedsovervågningsmyndigheder tilstrækkelige beføjelser og ressourcer.
- (85) Medlemsstaterne bør kontrollere, at tjenesterne overholder forpligtelserne i dette direktiv og bør følge op på klager eller indberetninger vedrørende manglende overholdelse med henblik på at sikre, at der er truffet korrigerende foranstaltninger.
- (86) Kommissionen kan, hvis det er relevant, vedtage ikkebindende retningslinjer i samråd med interessenter, hvilket vil støtte koordinering blandt markedsovervågningsmyndighederne og myndighederne med ansvar for tjenesters opfyldelse af kravene. Kommissionen og medlemsstaterne bør kunne iværksætte initiativer med henblik på at dele myndighedernes ressourcer og ekspertise.
- (87) Medlemsstaterne bør sikre, at markedsovervågningsmyndighederne og myndighederne med ansvar for tjenesters opfyldelse af kravene kontrollerer, at de erhvervsdrivende opfylder de kriterier, der er omhandlet i bilag VI i overensstemmelse med kapitel VIII og IX. Medlemsstaterne bør være i stand til at udpege et særligt organ til at varetage de forpligtelser, som markedsovervågningsmyndighederne eller myndighederne med ansvar for tjenesters opfyldelse af kravene har i henhold til dette direktiv. Medlemsstaterne bør være i stand til at beslutte, at et sådant særligt organs kompetencer bør være begrænset til dette direktivs anvendelsesområde eller visse dele deraf, og at det med forbehold af medlemsstaternes forpligtelser i henhold til forordning (EF) nr. 765/2008.

- (88) Der bør fastsættes en beskyttelsesprocedure, som finder anvendelse i tilfælde af uenighed mellem medlemsstaterne om en foranstaltning truffet af en medlemsstat, hvorved de berørte parter orienteres om påtænkte foranstaltninger vedrørende produkter, der ikke opfylder dette direktivs tilgængelighedskrav. Beskyttelsesproceduren bør give markedsovervågningsmyndighederne i samarbejde med de relevante erhvervsdrivende mulighed for i en tidligere fase at gribe ind over for sådanne produkter.
- (89) I tilfælde, hvor medlemsstaterne og Kommissionen er enige om berettigelsen af en foranstaltning truffet af en medlemsstat, bør Kommissionen ikke inddrages yderligere, medmindre manglende opfyldelse af kravene kan tillægges mangler ved harmoniserede standarder eller tekniske specifikationer.

(90) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/24/EU¹ og 2014/25/EU² om offentlige udbud, der fastlægger procedurer for udbud af offentlige kontrakter og projektkonkurrencer for visse varer (produkter), tjenester og bygge- og anlægsarbejder, fastsætter, at de tekniske specifikationer ved alle udbud, der er beregnet til at blive anvendt af fysiske personer, hvad enten det er offentligheden eller personale ved den ordregivende myndighed eller enhed, undtagen i behørigt begrundede tilfælde skal fastlægges således, at der tages hensyn til kriterier vedrørende adgangsmuligheder for personer med handicap eller design for alle brugere. Endvidere kræver disse direktiver, at tekniske specifikationer, hvis der er indført obligatoriske tilgængelighedskrav ved en EU-retsakt, hvad angår tilgængelighed for personer med handicap eller design for alle, skal fastsættes med reference hertil. Nærværende direktiv bør fastsætte obligatoriske tilgængelighedskrav for de produkter og tjenester, der er omfattet heraf. For produkter og tjenester, der ikke henhører under nærværende direktivs anvendelsesområde, er dets tilgængelighedskrav ikke bindende. Anvendelsen af disse tilgængelighedskrav til at opfylde de relevante forpligtelser i andre EU-retsakter end nærværende direktiv vil imidlertid lette indførelsen af tilgængelighed og bidrage til retssikkerhed og tilnærmelse af tilgængelighedskrav i hele Unionen. Myndighederne bør ikke hindres i at fastsætte tilgængelighedskrav, der går videre end de tilgængelighedskrav, der er fastsat i bilag I til nærværende direktiv.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/24/EU af 26. februar 2014 om offentlige udbud og om ophævelse af direktiv 2004/18/EF (EUT L 94 af 28.3.2014, s. 65).

² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/25/EU af 26. februar 2014 om fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester og om ophævelse af direktiv 2004/17/EF (EUT L 94 af 28.3.2014, s. 243).

- (91) Dette direktiv bør ikke ændre på den obligatoriske eller frivillige karakter af bestemmelserne vedrørende tilgængelighed i andre EU-retsakter.
- (92) Dette direktiv bør kun gælde for udbudsprocedurer, hvor indkaldelsen af tilbud er udsendt, eller, såfremt der ikke kræves en indkaldelse af tilbud, hvor den ordregivende myndighed eller enhed har indledt udbudsproceduren efter datoen for dette direktivs anvendelse.
- (93) For at sikre korrekt anvendelse af dette direktiv bør Kommissionen have delegeret beføjelse til at vedtage retsakter i overensstemmelse med artikel 290 i TEUF med hensyn til: præcisering af de tilgængelighedskrav, der i sagens natur ikke kan have den tilsigtede virkning, medmindre de præciseres i bindende EU-retsakter; ændring af den periode, hvor de erhvervsdrivende skal kunne identificere andre erhvervsdrivende, der har leveret et produkt til dem, eller som de har leveret et produkt til; og præcisering af de relevante kriterier, som den erhvervsdrivende skal tage i betragtning ved vurdering af, om opfyldelsen af tilgængelighedskravene vil medføre en uforholdsmæssig stor byrde. Det er navnlig vigtigt, at Kommissionen gennemfører relevante høringer under sit forberedende arbejde, herunder på ekspertniveau, og at disse høringer gennemføres i overensstemmelse med principperne i den interinstitutionelle aftale af 13. april 2016 om bedre lovgivning¹. For at sikre lige deltagelse i forberedelsen af delegerede retsakter bør Europa-Parlamentet og Rådet navnlig modtage alle dokumenter på samme tid som medlemsstaternes eksperter, og deres eksperter bør have systematisk adgang til møder i Kommissionens ekspertgrupper, der beskæftiger sig med forberedelse af delegerede retsakter.

¹ EUT L 123 af 12.5.2016, s. 1.

- (94) For at sikre ensartede betingelser for gennemførelsen af dette direktiv bør Kommissionen tillægges gennemførelsesbeføjelser med henblik på fastlæggelse af tekniske specifikationer. Disse beføjelser bør udøves i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 182/2011¹.
- (95) Medlemsstaterne bør sørge for, at der findes tilstrækkelige og effektive midler til kontrol med overholdelsen af bestemmelserne i dette direktiv, og bør derfor således etablere passende kontrolmekanismer, f.eks. markedsovervågningsmyndighedernes efterfølgende kontrol af, at en undtagelse fra anvendelsen af tilgængelighedskravene er berettiget. Ved behandlingen af klager vedrørende tilgængelighed bør medlemsstaterne overholde det generelle princip om god forvaltning og navnlig deres embedsmænds forpligtelse til at sikre, at der træffes afgørelse i hver enkelt klage inden for en rimelig tidsfrist.
- (96) For at fremme en ensartet gennemførelse af dette direktiv bør Kommissionen nedsætte en arbejdsgruppe bestående af relevante myndigheder og interessenter, som skal lette udvekslingen af oplysninger og bedste praksis og yde rådgivning. Samarbejdet mellem myndigheder og relevante interessenter, herunder personer med handicap og organisationer, der repræsenterer dem, bør fremmes, bl.a. for at forbedre sammenhængen i anvendelsen af bestemmelserne i dette direktiv vedrørende tilgængelighedskravene og overvåge gennemførelsen af dets bestemmelser om grundlæggende ændring og uforholdsmæssig stor byrde.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 182/2011 af 16. februar 2011 om de generelle regler og principper for, hvordan medlemsstaterne skal kontrollere Kommissionens udøvelse af gennemførelsesbeføjelser (EUT L 55 af 28.2.2011, s. 13).

- (97) I betragtning af den eksisterende retlige ramme for retsmidler på de områder, der er omfattet af direktiv 2014/24/EU og 2014/25/EU, bør bestemmelserne i nærværende direktiv vedrørende håndhævelse og sanktioner ikke finde anvendelse på udbudsprocedurer omfattet af de forpligtelser, der pålægges ved nærværende direktiv. En sådan undtagelse berører ikke medlemsstaternes forpligtelser i medfør af traktaterne til at træffe alle foranstaltninger, der er nødvendige for at garantere EU-rettens anvendelse og effektivitet.
- (98) Sanktionerne bør stå i et rimeligt forhold til karakteren af overtrædelserne og til sagens omstændigheder, så de ikke fungerer som et alternativ til erhvervsdrivendes opfyldelse af deres forpligtelse til at gøre deres produkter eller tjenester tilgængelige.
- (99) Medlemsstaterne bør sikre, at der i overensstemmelse med gældende EU-ret findes alternative tvistbilæggelsesmekanismer, som giver mulighed for at bilægge tvister om påstået manglende overholdelse af dette direktiv, før en sag indbringes for domstolene eller de kompetente administrative myndigheder.
- (100) I henhold til den fælles politiske erklæring af 28. september 2011 fra medlemsstaterne og Kommissionen om forklarende dokumenter¹ har medlemsstaterne forpligtet sig til i tilfælde, hvor det er berettiget, at lade meddelelsen af gennemførelsesforanstaltninger ledsage af et eller flere dokumenter, der forklarer forholdet mellem et direktivs bestanddele og de tilsvarende dele i de nationale gennemførelsesinstrumenter. I forbindelse med dette direktiv finder lovgiver, at fremsendelse af sådanne dokumenter er berettiget.

¹ EUT C 369 af 17.12.2011, s. 14.

- (101) For at give tjenesteyderne tilstrækkelig tid til at tilpasse sig kravene i dette direktiv er det nødvendigt at indføre en overgangsperiode på fem år efter anvendelsesdatoen for dette direktiv, hvor produkter, der anvendes til levering af en tjeneste, som blev bragt i omsætning før denne dato, ikke behøver at opfylde tilgængelighedskravene i dette direktiv, medmindre tjenesteyderne udskifter dem i løbet af overgangsperioden. Som følge af selvbetjeningsterminalers pris og lange livscyklus er det hensigtsmæssigt at fastsætte, at sådanne terminaler, når de anvendes til levering af tjenester, kan anvendes indtil slutningen af deres økonomiske levetid, så længe de ikke udskiftes i den periode, dog ikke længere end 20 år.
- (102) Tilgængelighedskravene i dette direktiv bør gælde for produkter, der bringes i omsætning på markedet, og tjenester, der leveres efter anvendelsesdatoen for de nationale foranstaltninger til gennemførelse af dette direktiv, herunder for brugte produkter, der importeres fra tredjelande og bringes i omsætning på markedet efter denne dato.
- (103) Dette direktiv respekterer de grundlæggende rettigheder og overholder de principper, der navnlig er anerkendt i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder ("chartret"). Direktivet sigter navnlig mod at sikre fuld overholdelse af retten for mennesker med handicap til at nyde godt af foranstaltninger, der skal sikre deres uafhængighed, deres sociale og erhvervsmæssige integration og deres deltagelse i samfundslivet samt fremme anvendelsen af artikel 21, 25 og 26 i chartret.

- (104) Målet for dette direktiv, nemlig at fjerne barriererne for den frie bevægelighed for visse tilgængelige produkter og tjenester med henblik på at bidrage til et velfungerende indre marked, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, da det kræver harmonisering af forskellige regler, der på nuværende tidspunkt findes i deres respektive retssystemer, men kan gennem fastlæggelse af fælles tilgængelighedskrav og regler for det indre markeds funktion bedre nås på EU-plan; Unionen kan derfor vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. artikel 5 i traktaten om Den Europæiske Union. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke videre, end hvad der er nødvendigt for at nå dette mål —

VEDTAGET DETTE DIREKTIV:

Kapitel I

Almindelige bestemmelser

Artikel 1

Genstand

Formålet med dette direktiv er at bidrage til et velfungerende indre marked gennem indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser for så vidt angår tilgængelighedskrav for visse produkter og tjenester, navnlig ved at fjerne og forhindre barrierer, der skyldes divergerende tilgængelighedskrav i medlemsstaterne, for den frie bevægelighed for de produkter og tjenester, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 2

Anvendelsesområde

1. Dette direktiv finder anvendelse på følgende produkter, som bringes i omsætning efter den ... [seks år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden]:
 - a) forbrugerorienterede computerhardwaresystemer og - operativsystemer til generelle formål med henblik på de pågældende hardwaresystemer
 - b) følgende selvbetjeningsterminaler:
 - i) betalingsterminaler

ii) følgende selvbetjeningsterminaler, som er beregnet til levering af de tjenester, der er omfattet af dette direktiv

- pengeautomater
- billetautomater
- selvbetjeningsautomater til check-in
- interaktive selvbetjeningsterminaler, der leverer oplysninger, bortset fra terminaler, der er installeret som en integreret del af køretøjer, luftfartøjer, skibe eller rullende materiel

c) forbrugerterminaludstyr med interaktiv databehandlingskapacitet, der anvendes til elektroniske kommunikationstjenester

d) forbrugerterminaludstyr med interaktiv databehandlingskapacitet, der anvendes til at få adgang til audiovisuelle medietjenester, og

e) e-læsere.

2. Med forbehold af artikel 32, finder dette direktiv anvendelse på følgende tjenester, der leveres til forbrugerne efter den ... [seks år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden]:

a) elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra transmissionstjenester, der anvendes til kommunikation mellem maskiner

- b) tjenester, der giver adgang til audiovisuelle medietjenester;
- c) følgende elementer af personbefordring med fly, bus, tog og skib, bortset fra transporttjenester i byer og forstæder og regionale transporttjenester, for hvilke det kun er elementerne i nr. v), der finder anvendelse:
 - i) websteder
 - ii) tjenester til mobile enheder, herunder mobilapplikationer
 - iii) elektroniske billetter og elektroniske billettjenester
 - iv) levering af information om transporttjenester, herunder rejseinformation i realtid; dette begrænses for så vidt angår informationsskærme til interaktive skærme på Unionens område, og
 - v) interaktive selvbetjeningsterminaler på Unionens område, undtagen dem, som er installeret som integrerede dele af køretøjer, luftfartøjer, skibe og rullende materiel, der anvendes til levering af enhver del af denne personbefordring.
- d) forbrugerorienterede banktjenester
- e) e-bøger og dedikeret software, og
- f) e-handelstjenester.

3. Dette direktiv finder anvendelse på besvarelse af alarmkommunikation til det fælles europæiske alarmnummer 112.
4. Dette direktiv finder ikke anvendelse på følgende indhold af websteder og mobilapplikationer:
 - a) forhåndsindspillede tidsafhængige medier, der er offentliggjort inden den ... [seks år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden]
 - b) dokumentformater, der er offentliggjort inden den ... [seks år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden]
 - c) onlinekort og kortlægnings tjenester, såfremt væsentlige oplysninger gives på en tilgængelig digital måde for så vidt angår kort, der er bestemt til navigationsbrug
 - d) tredjepartsindhold, der hverken er finansieret eller udviklet af eller er under kontrol af den pågældende erhvervsdrivende
 - e) indhold på websteder og i applikationer til mobile enheder, der kvalificeres som arkiver, hvilket betyder, at de kun har indhold, der ikke er opdateret eller redigeret efter den ... [seks år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden].
5. Dette direktiv berører ikke direktiv (EU) 2017/1564 og forordning (EU) 2017/1563.

Artikel 3
Definitioner

I dette direktiv forstås ved:

- 1) "personer med handicap": personer med en langvarig fysisk, psykisk, intellektuel eller sensorisk funktionsnedsættelse, som i samspil med forskellige barrierer kan hæmme dem i fuldt og effektivt at deltage i samfundslivet på lige fod med andre
- 2) "produkt": et stof, præparat eller en vare, der produceres ved en fremstillingsproces, bortset fra fødevarer, foder, levende planter og dyr, produkter af menneskelig oprindelse og produkter af planter og dyr, som er direkte forbundet med fremtidig reproduktion af dem
- 3) "tjeneste": en tjenesteydelse som defineret i artikel 4, nr. 1), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/123/EF¹
- 4) "tjenesteyder": en fysisk eller juridisk person, som leverer en tjeneste på EU-markedet, eller som tilbyder at levere en sådan tjeneste til forbrugere i Unionen
- 5) "audiovisuelle medietjenester": tjenester som defineret i artikel 1, stk. 1, litra a), i direktiv 2010/13/EU

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/123/EF af 12. december 2006 om tjenester i det indre marked (EUT L 376 af 27.12.2006, s. 36).

- 6) "tjenester, der giver adgang til audiovisuelle medietjenester": tjenester, der sendes via elektroniske kommunikationsnet, og som anvendes til at identificere, vælge, modtage oplysninger om og konsultere audiovisuelle medietjenester og alle funktionaliteter, der stilles til rådighed, såsom undertekster til døve og hørehæmmede personer, lydbeskrivelse, talende undertekster og tegnsprogstolkning, og som er en følge af gennemførelsen af foranstaltninger for at gøre tjenester tilgængelige som omhandlet i artikel 7 i direktiv 2010/13/EU; og omfatter elektroniske programguider (EPG'er)
- 7) "forbrugerterminaludstyr med interaktiv databehandlingskapacitet, der anvendes til at få adgang til audiovisuelle medietjenester": udstyr, hvis hovedformål er at give adgang til audiovisuelle medietjenester
- 8) "elektronisk kommunikationstjeneste": elektronisk kommunikationstjeneste som defineret i artikel 2, nr. 4), i direktiv (EU) 2018/1972
- 9) "total konversationstjeneste": total konversationstjeneste som defineret i artikel 2, nr. 35), i direktiv (EU) 2018/1972
- 10) "alarmcentral": alarmcentral som defineret i artikel 2, nr. 36), i direktiv (EU) 2018/1972
- 11) "den mest passende alarmcentral": den mest passende alarmcentral som defineret i artikel 2, nr. 37), i direktiv (EU) 2018/1972

- 12) "alarmkommunikation": alarmkommunikation som defineret i artikel 2, nr. 38), i direktiv (EU) 2018/1972
- 13) "beredskabstjeneste": beredskabstjeneste som defineret i artikel 2, nr. 39), i direktiv (EU) 2018/1972
- 14) "tekst i realtid": en slags tekstkonversation i punkt-til-punkt-situationer eller i multipunktkonference, hvor den tekst, der indtastes, sendes på en sådan måde, at brugeren opfatter kommunikationen som værende kontinuerlig på et tegn-for-tegn-grundlag
- 15) "gøre tilgængelig på markedet": levering af et produkt med henblik på distribution, forbrug eller anvendelse på EU-markedet som led i erhvervsvirksomhed mod eller uden vederlag
- 16) "bringe i omsætning": første tilgængeliggørelse af et produkt på EU-markedet
- 17) "fabrikant": enhver fysisk eller juridisk person, som fremstiller et produkt eller får et produkt designet eller fremstillet og markedsfører dette produkt under sit navn eller varemærke
- 18) "bemyndiget repræsentant": enhver i Unionen etableret fysisk eller juridisk person, som har modtaget en skriftlig fuldmagt fra en fabrikant til at handle på dennes vegne i forbindelse med varetagelsen af specifikke opgaver

- 19) "importør": enhver fysisk eller juridisk person, der er etableret i Unionen, og som bringer et produkt med oprindelse i et tredjeland i omsætning på EU-markedet
- 20) "distributør": enhver fysisk eller juridisk person i forsyningskæden ud over fabrikanten eller importøren, der gør et produkt tilgængeligt på markedet
- 21) "erhvervsdrivende": fabrikanten, den bemyndigede repræsentant, importøren, distributøren eller tjenesteyderen
- 22) "forbruger": enhver fysisk person, der ikke køber det pågældende produkt eller modtager den pågældende tjeneste som led i sit erhverv
- 23) "mikrovirksomhed": en virksomhed, som beskæftiger under 10 personer, og med en årlig omsætning, der ikke overstiger 2 mio. EUR eller med en samlet årlig balance, der ikke overstiger 2 mio. EUR
- 24) "små og mellemstore virksomheder" (SMV): kategorien af virksomheder, som beskæftiger under 250 personer, og som har en årlig omsætning på højst 50 mio. EUR og/eller en samlet årlig balance på højst 43 mio. EUR, bortset fra mikrovirksomheder
- 25) "harmoniseret standard": en harmoniseret standard som defineret i artikel 2, nr. 1, litra c), i forordning (EU) nr. 1025/2012

- 26) "teknisk specifikation": en teknisk specifikation som defineret i artikel 2, nr. 4), i forordning (EU) nr. 1025/2012, der giver mulighed for at opfylde de tilgængelighedskrav, der finder anvendelse på et produkt eller en tjeneste
- 27) "tilbagetrækning": enhver foranstaltning, der har til formål at forhindre, at et produkt i forsyningskæden gøres tilgængeligt på markedet
- 28) "forbrugerorienterede banktjenester": levering af følgende banktjenester og finansielle tjenester til forbrugerne:
- a) kreditaftaler som omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/48/EF¹ eller Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/17/EU²,
 - b) tjenester som defineret i afsnit A, punkt 1, 2, 4 og 5, og afsnit B, punkt 1, 2, 4 og 5, i bilag I til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/65/EU³,

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/48/EF af 23. april 2008 om forbrugerkreditaftaler og om ophævelse af Rådets direktiv 87/102/EØF (EUT L 133 af 22.5.2008, s. 66).

² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/17/EU af 4. februar 2014 om forbrugerkreditaftaler i forbindelse med fast ejendom til beboelse og om ændring af direktiv 2008/48/EF og 2013/36/EU og forordning (EU) nr. 1093/2010 (EUT L 60 af 28.2.2014, s. 34).

³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/65/EU af 15. maj 2014 om markeder for finansielle instrumenter og om ændring af direktiv 2002/92/EF og direktiv 2011/61/EU (EUT L 173 af 12.6.2014, s. 349).

- c) betalingstjenester som defineret i artikel 4, nr. 3), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/2366¹
 - d) tjenester, der er knyttet til betalingskontoen som defineret i artikel 2, nr. 6, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/92/EU², og
 - e) elektroniske penge som defineret i artikel 2, nr. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/110/EF³
- 29) "betalingsautomat": et apparat, hvis hovedformål er at give mulighed for at foretage betalinger ved at anvende betalingsinstrumenter som defineret i artikel 4, nr. 14), i direktiv (EU) 2015/2366 på et fysisk salgssted, men ikke i et virtuelt miljø
- 30) "e-handelstjenester": tjenester, der teleformidles ad elektronisk vej via websteder og tjenester til mobile enheder og efter individuel anmodning fra en forbruger med henblik på at indgå en forbrugeraftale

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/2366 af 25. november 2015 om betalingstjenester i det indre marked, om ændring af direktiv 2002/65/EF, 2009/110/EF og 2013/36/EU og forordning (EU) nr. 1093/2010 og om ophævelse af direktiv 2007/64/EF (EUT L 337 af 23.12.2015, s. 35).

² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/92/EU af 23. juli 2014 om sammenlignelighed af gebyrer i forbindelse med betalingskonti, flytning af betalingskonti og adgang til betalingskonti med basale funktioner (EUT L 257 af 28.8.2014, s. 214.).

³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/110/EF af 16. september 2009 om adgang til at optage og udøve virksomhed som udsteder af elektroniske penge og tilsyn med en sådan virksomhed, ændring af direktiv 2005/60/EF og 2006/48/EF og ophævelse af direktiv 2000/46/EF (EUT L 267 af 10.10.2009, s. 7).

- 31) "personbefordring med fly": kommerciel passagerflyvning som defineret i artikel 2, litra l), i forordning (EF) nr. 1107/2006 ved afrejse fra, transit gennem eller ankomst til en lufthavn, når lufthavnen er beliggende på en medlemsstats område, herunder flyvninger fra en lufthavn beliggende i et tredjeland til en lufthavn beliggende på en medlemsstats område, når disse flyvninger opereres af EU-luftfartsselskaber
- 32) "personbefordring med bus": tjenester, der er omfattet af artikel 2, stk. 1 og 2, i forordning (EU) nr. 181/2011
- 33) "personbefordring med tog": alle jernbanetjenester som omhandlet i artikel 2, stk. 1, i forordning (EF) nr. 1371/2007 bortset fra tjenester omhandlet i nævnte forordnings artikel 2, stk. 2
- 34) "personbefordring med skib": passagerbefordring, der er omfattet af artikel 2, stk. 1, i forordning (EU) nr. 1177/2010, med undtagelse af tjenester, der er omhandlet i artikel 2, stk. 2, i nævnte forordning
- 35) "transporttjenester i byer og forstæder": transporttjenester i byer og forstæder, som defineret i artikel 3, nr. 6), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/34/EU¹, men med henblik på dette direktiv omfatter det kun følgende transportformer: tog, bus, metro, sporvogn og trolleybus.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/34/EU af 21. november 2012 om oprettelse af et fælles europæisk jernbaneområde (EUT L 343 af 14.12.2012, s. 32).

- 36) "regionale transporttjenester": regionale transporttjenester, som defineret i artikel 3, nr. 7), i direktiv 2012/34/EU, men med henblik på dette direktiv omfatter det kun følgende transportformer: tog, bus, metro, sporvogn og trolleybus.
- 37) "kompenserende teknologi": alle genstande, udstyrsdele, tjenester eller produktsystemer, herunder software, der bruges til at øge, bevare, erstatte eller forbedre funktionsmulighederne for personer med handicap eller til lindring af og kompensation for funktionsnedsættelser, aktivitetsbegrænsninger eller deltagelsesbegrænsninger
- (38) "operativsystem": software, der bl.a. håndterer grænsefladen til periferiudstyr, planlægger opgaver, tildeler lagerplads og viser brugeren en standardgrænseflade, når alle programmer er lukket, herunder en grafisk brugergrænseflade, uanset om denne software er en integrerende del af en forbrugerorienteret computerhardware til generelle formål eller udgør fritstående software, der skal køre på forbrugerorienteret computerhardware til generelle formål, men ikke et operativsystems indlæsningsenhed, basic input-output system eller anden firmware, der er nødvendig ved boottid eller ved installation af operativsystemet
- 39) "forbrugerorienteret computerhardwaresystem til generelle formål": kombination af hardware, der udgør en hel computer, der er kendetegnet ved sin multifunktionelle karakter og sin evne til med den rette software at udføre de mest almindelige computeropgaver, som forbrugerne efterspørger, og er beregnet til at skulle betjenes af forbrugerne; herunder PC'er, navnlig stationære computere, bærbare computere, smartphones og tablets

- 40) "interaktiv databehandlingskapacitet": en funktionalitet, der støtter samspillet mellem bruger og enhed, og som muliggør behandling og transmission af data, tale eller video eller en kombination heraf
- 41) "e-bog og dedikeret software": en tjeneste, der består af levering af digitale filer, der indeholder en elektronisk udgave af en bog, som brugeren kan få adgang til, navigere i, læse og bruge, og den dedikerede software, herunder tjenester til mobile enheder, herunder mobilapplikationer, der anvendes til at få adgang til, navigere i, læse og bruge de pågældende digitale filer, men ikke software, der er omfattet af definitionen i nr. 42).
- 42) "e-læser": dedikeret udstyr, herunder både hardware og software, som anvendes til at få adgang til, navigere i, læse og bruge e-bogsfiler
- 43) "elektroniske billetter": et system, hvor rejsehjemmel i form af en eller flere billetter, abonnementer eller kredit lagres elektronisk på et fysisk transportkort eller anden anordning i stedet for at blive udskrevet på en papirbillet
- 44) "elektroniske billettjenester": et system, hvor billetter til personbefordring købes, herunder online ved hjælp af en anordning med interaktiv databehandlingskapacitet og leveres til køberen i elektronisk form, således at de kan udskrives på papir eller fremvises under rejsen på en mobil enhed med interaktiv databehandlingskapacitet

Kapitel II

Tilgængelighedskrav og fri bevægelighed

Artikel 4

Tilgængelighedskrav

1. Medlemsstaterne sikrer, at de erhvervsdrivende kun bringer produkter i omsætning og kun yder tjenester, som opfylder tilgængelighedskravene i bilag I overensstemmelse med stk. 2, 3 og 5, jf. dog artikel 14.

2. Alle produkter skal opfylde de tilgængelighedskrav, der er fastsat i bilag I, afdeling I.

Alle produkter, med undtagelse af selvbetjeningsterminaler, skal opfylde de tilgængelighedskrav, der er fastsat i bilag I, afdeling II.

3. Med forbehold af denne artikels stk. 5 skal alle tjenester, bortset fra transporttjenester i byer og forstæder og regionale transporttjenester, opfylde de tilgængelighedskrav, der er fastsat i bilag I, afdeling III.

Med forbehold af denne artikels stk. 5 skal alle tjenester opfylde de tilgængelighedskrav, der er fastsat i bilag I, afdeling IV.

4. Medlemsstaterne kan under hensyn til de nationale forhold beslutte, at det byggede miljø, der anvendes af kunder, der køber tjenester omfattet af dette direktiv, skal overholde tilgængelighedskravene i bilag III for at maksimere brugen heraf blandt personer med handicap.
5. Mikrovirksomheder, der tilbyder tjenester, er undtaget fra at opfylde de tilgængelighedskrav, der er omhandlet i stk. 3, og enhver forpligtelse vedrørende opfyldelse af de pågældende krav.
6. Medlemsstaterne giver mikrovirksomhederne retningslinjer og redskaber for at lette anvendelsen af de nationale foranstaltninger til gennemførelse af dette direktiv. Medlemsstaterne udarbejder disse redskaber i samråd med relevante interessenter.
7. Medlemsstaterne kan underrette de erhvervsdrivende om de vejledende eksempler i bilag II om mulige løsninger, der bidrager til at opfylde tilgængelighedskravene i bilag I.
8. Medlemsstaterne sikrer, at den mest passende alarmcentrals besvarelse af alarmkommunikation til det fælleseuropæiske alarmnummer "112" opfylder de specifikke tilgængelighedskrav i bilag I, afdeling V, bedst muligt i forhold til den måde, som de nationale alarmsystemer er tilrettelagt på.

9. Kommissionen tillægges beføjelse til at vedtage delegerede retsakter i overensstemmelse med artikel 26 for at supplere bilag I ved at præcisere de tilgængelighedskrav, der i sagens natur ikke kan have den tilsigtede virkning, medmindre de præciseres i bindende EU-retsakter, såsom krav om interoperabilitet.

Artikel 5

Gældende EU-ret på personbefordringsområdet

Tjenesteydelser, der opfylder kravene om levering af tilgængelige oplysninger og oplysninger om tilgængelighed fastsat i forordning (EF) nr. 261/2004, (EF) nr. 1107/2006, (EF) nr. 1371/2007, (EU) nr. 1177/2010 og (EU) nr. 181/2011 samt de relevante retsakter vedtaget på grundlag af direktiv 2008/57/EF anses for at opfylde de tilsvarende krav i dette direktiv. I det omfang dette direktiv indeholder yderligere krav i forhold til dem, der er fastsat i disse forordninger og retsakter, gælder de yderligere krav i fuldt omfang.

Artikel 6

Fri bevægelighed

Medlemsstaterne må på deres område ikke forhindre tilgængeliggørelsen på markedet af produkter eller leveringen af tjenester på deres område, som opfylder kravene i dette direktiv, af grunde, der vedrører tilgængelighedskrav.

Kapitel III

Forpligtelser for erhvervsdrivende, der handler med produkter

Artikel 7

Fabrikantens forpligtelser

1. Fabrikanten skal, når vedkommende bringer sine produkter i omsætning, sikre, at de er designet og fremstillet i overensstemmelse med de gældende tilgængelighedskrav i dette direktiv.
2. Fabrikanten udarbejder den tekniske dokumentation i overensstemmelse med bilag IV og gennemfører eller får gennemført den i det nævnte bilag omhandlede overensstemmelsesvurderingsprocedure.

Hvis produktets overholdelse af de gældende tilgængelighedskrav er blevet dokumenteret ved en sådan procedure, skal fabrikanten udarbejde en EU-overensstemmelseserklæring og anbringe CE-mærkningen.

3. Fabrikanten opbevarer den tekniske dokumentation og EU-overensstemmelseserklæringen i fem år efter, at det pågældende produkt er blevet bragt i omsætning.

4. Fabrikanten sikrer, at der findes procedurer til sikring af produktionsseriens fortsatte overensstemmelse med dette direktiv. Der skal i fornødent omfang tages hensyn til ændringer i produktets design eller kendetegn og til ændringer i de harmoniserede standarder eller tekniske specifikationer, der henvises til for at dokumentere produktets overensstemmelse med de gældende krav.
5. Fabrikanten sikrer, at dennes produkter er forsynet med et type-, parti- eller serienummer eller en anden form for angivelse, ved hjælp af hvilken de kan identificeres, eller hvis dette på grund af produktets størrelse eller karakter ikke er muligt, at de krævede oplysninger fremgår af emballagen eller af et dokument, der ledsager produktet.
6. Fabrikantens navn, registrerede firmanavn eller registrerede varemærke og kontaktadresse skal fremgå af produktet eller, hvis dette ikke er muligt, af emballagen eller af et dokument, der ledsager produktet. Adressen skal være adressen på ét enkelt sted, hvor fabrikanten kan kontaktes. Kontaktoplysningerne skal angives på et for slutbrugerne og markedsovervågningsmyndighederne let forståeligt sprog.
7. Fabrikanten sikrer, at produktet ledsages af en brugsanvisning og sikkerhedsinformation på et for forbrugerne og andre slutbrugere letforståeligt sprog fastsat af den pågældende medlemsstat. En sådan brugsanvisning og information samt eventuel mærkning skal være klar og forståelig.

8. Hvis en fabrikant finder eller har grund til at tro, at et produkt, denne har bragt i omsætning, ikke er i overensstemmelse med dette direktiv, træffer fabrikanten omgående de nødvendige korrigerende foranstaltninger for at bringe det pågældende produkt i overensstemmelse med lovgivningen eller om nødvendigt trække det tilbage fra markedet. Endvidere orienterer fabrikanten, hvis produktet ikke opfylder tilgængelighedskravene i dette direktiv, omgående de kompetente nationale myndigheder i de medlemsstater, hvor fabrikanten har gjort produktet tilgængeligt, herom og giver nærmere oplysninger om navnlig den manglende overensstemmelse med lovgivningen og de trufne korrigerende foranstaltninger. I sådanne tilfælde fører fabrikanten et register over produkter, der ikke opfylder gældende tilgængelighedskrav, og over de relaterede klager.
9. Fabrikanten giver på grundlag af en kompetent national myndigheds begrundede anmodning myndigheden al den information og dokumentation, der er nødvendig for at konstatere produktets overensstemmelse med lovgivningen, på et sprog, der er let forståeligt for denne myndighed. Hvis myndigheden anmoder herom, samarbejder fabrikanten med den om enhver foranstaltning, der træffes for at afhjælpe den manglende opfyldelse af de gældende tilgængelighedskrav for produkter, som fabrikanten har bragt i omsætning, navnlig ved at bringe produkterne i overensstemmelse med de gældende tilgængelighedskrav.

Artikel 8
Bemyndigede repræsentanter

1. Fabrikanten kan ved skriftlig fuldmagt udpege en bemyndiget repræsentant.

Forpligtelserne i henhold til artikel 7, stk. 1, og udarbejdelsen af teknisk dokumentation er ikke en del af den bemyndigede repræsentants fuldmagt.

2. En bemyndiget repræsentant udfører de opgaver, der er fastsat i fuldmagten fra fabrikanten. Fuldmagten skal som minimum sætte den bemyndigede repræsentant i stand til:

- a) at opbevare EU-overensstemmelseserklæringen og den tekniske dokumentation, så den står til rådighed for markedstilsynsmyndigheder i fem år
- b) på grundlag af en kompetent national myndigheds begrundede anmodning, at give den al den information og dokumentation, der er nødvendig for at konstatere produktets overensstemmelse med lovgivningen
- c) at samarbejde med de nationale kompetente myndigheder, hvis disse anmoder herom, om enhver foranstaltning, der træffes for at afhjælpe den manglende opfyldelse af de gældende tilgængelighedskrav for de produkter, der er omfattet af fuldmagten.

Artikel 9
Importørens forpligtelser

1. Importøren må kun bringe produkter, der opfylder kravene, i omsætning.
2. Før importøren bringer et produkt i omsætning, sikrer denne, at fabrikanten har gennemført den i bilag IV omhandlede overensstemmelsesvurderingsprocedure. Importøren sikrer, at fabrikanten har udarbejdet den i nævnte bilag krævede tekniske dokumentation, at produktet er forsynet med CE-mærkning og ledsages af den krævede dokumentation, og at fabrikanten har opfyldt kravene i artikel 7, stk. 5 og 6.
3. Hvis en importør finder eller har grund til at tro, at et produkt ikke er i overensstemmelse med de gældende tilgængelighedskrav i dette direktiv, må vedkommende ikke bringe produktet i omsætning, før det er blevet bragt i overensstemmelse med gældende krav. Derudover underretter importøren, hvis produktet ikke opfylder de gældende tilgængelighedskrav, fabrikanten og markedsovervågningsmyndighederne herom.
4. Importører anfører navn, registreret firmanavn eller registreret varemærke og den adresse, hvorpå de kan kontaktes, på produktet, eller hvis dette ikke er muligt, på emballagen eller i et dokument, der ledsager produktet. Kontaktoplysningerne skal angives på et for slutbrugerne og markedsovervågningsmyndighederne let forståeligt sprog.

5. Importøren sikrer, at produktet ledsages af en brugsanvisning og sikkerhedsinformation på et for brugerne og andre slutbrugere letforståeligt sprog fastsat af den pågældende medlemsstat.
6. Importøren sikrer, at opbevarings- og transportbetingelserne for produkter, som denne har ansvaret for, ikke bringer deres opfyldelse af de gældende tilgængelighedskrav i fare.
7. Importøren opbevarer i fem år en kopi af EU-overensstemmelseserklæringen, så den står til rådighed for markedstilsynsmyndighederne, og sikrer, at den tekniske dokumentation kan stilles til rådighed for disse myndigheder, hvis de anmoder herom.
8. Hvis en importør finder eller har grund til at tro, at et produkt, denne har bragt i omsætning, ikke er i overensstemmelse med dette direktiv, træffer importøren omgående de nødvendige korrigerende foranstaltninger for at bringe produktet i overensstemmelse med lovgivningen eller om nødvendigt trække det tilbage fra markedet. Endvidere orienterer fabrikanten, hvis produktet ikke opfylder de gældende tilgængelighedskrav, omgående de kompetente nationale myndigheder i de medlemsstater, hvor fabrikanten har gjort produktet tilgængeligt, herom og giver nærmere oplysninger om navnlig den manglende overensstemmelse med lovgivningen og de trufne korrigerende foranstaltninger. I sådanne tilfælde fører importøren et register over produkter, der ikke opfylder gældende tilgængelighedskrav, og over de relaterede klager.

9. Importøren giver på grundlag af en kompetent national myndigheds begrundede anmodning herom myndigheden al den information og dokumentation, der er nødvendig for at konstatere et produkts overensstemmelse med lovgivningen, på et for denne myndighed let forståeligt sprog. Hvis myndigheden anmoder herom, samarbejder importøren med den om enhver foranstaltning, der træffes for at afhjælpe den manglende opfyldelse af de gældende tilgængelighedskrav for produkter, som importøren har bragt i omsætning.

Artikel 10

Distributørens forpligtelser

1. Distributøren handler, når denne gør et produkt tilgængeligt på markedet, med fornøden omhu med hensyn til kravene i dette direktiv.
2. Distributøren kontrollerer, før denne gør et produkt tilgængeligt på markedet, at det er forsynet med CE-mærkning og ledsages af den krævede dokumentation og af en brugsanvisning og sikkerhedsinformation på et sprog, der er let forståeligt for forbrugerne og andre slutbrugere i den medlemsstat, hvor produktet gøres tilgængeligt på markedet, og at fabrikanten og importøren har opfyldt kravene i henholdsvis artikel 7, stk. 5 og 6, og artikel 9, stk. 4.

3. Hvis en distributør finder eller har grund til at tro, at et produkt ikke er i overensstemmelse med de gældende tilgængelighedskrav i dette direktiv, må vedkommende ikke gøre produktet tilgængeligt på markedet, før det er blevet bragt i overensstemmelse med gældende krav. Derudover underretter distributøren, hvis produktet ikke opfylder de gældende tilgængelighedskrav, fabrikanten eller importøren og markedsovervågningsmyndighederne herom.
4. Distributøren sikrer, at opbevarings- og transportbetingelserne for produkter, som denne har ansvaret for, ikke bringer deres opfyldelse af de gældende tilgængelighedskrav i fare.
5. Hvis distributøren finder eller har grund til at tro, at et produkt, denne har gjort tilgængeligt på markedet, ikke er i overensstemmelse med dette direktiv, sikrer distributøren, at der træffes de nødvendige korrigerende foranstaltninger for at bringe det pågældende produkt i overensstemmelse med lovgivningen eller om nødvendigt trække det tilbage fra markedet. Derudover orienterer distributøren, hvis produktet ikke opfylder de gældende tilgængelighedskrav, omgående de kompetente nationale myndigheder i de medlemsstater, hvor distributøren har gjort produktet tilgængeligt, herom og giver nærmere oplysninger om navnlig den manglende overensstemmelse med lovgivningen og de trufne korrigerende foranstaltninger.
6. Distributøren giver på grundlag af en kompetent national myndigheds begrundede anmodning myndigheden al den information og dokumentation, der er nødvendig for at konstatere produktets overensstemmelse med lovgivningen. Hvis myndigheden anmoder herom, samarbejder distributøren med den om enhver foranstaltning, der træffes for at afhjælpe den manglende opfyldelse af de gældende tilgængelighedskrav for produkter, som distributøren har gjort tilgængelige på markedet.

Artikel 11

Tilfælde, hvor fabrikantens forpligtelser finder anvendelse på importøren og distributøren

En importør eller distributør anses for at være fabrikant i dette direktivs forstand og er underlagt de samme forpligtelser som fabrikanten, jf. artikel 7, hvis importøren eller distributøren bringer et produkt i omsætning under sit eget navn eller varemærke eller ændrer et produkt, der allerede er bragt i omsætning, på en sådan måde, at det kan berøre opfyldelsen af kravene i dette direktiv.

Artikel 12

Identifikation af erhvervsdrivende, der handler med produkter

1. Efter anmodning identificerer erhvervsdrivende som omhandlet i artikel 7-10 følgende over for markedsovervågningsmyndighederne:
 - a) enhver anden erhvervsdrivende, som har leveret dem et produkt
 - b) enhver anden erhvervsdrivende, som de har leveret et produkt til.

2. Erhvervsdrivende som omhandlet i artikel 7-10 skal kunne forelægge de oplysninger, der er omhandlet i nærværende artikels stk. 1, i en periode på fem år, efter at produktet er blevet leveret til dem, og i en periode på fem år, efter at de har leveret produktet.
3. Kommissionen tillægges beføjelse til at vedtage delegerede retsakter i overensstemmelse med artikel 26 for at ændre dette direktiv med henblik på at ændre den periode, der er omhandlet i nærværende artikels stk. 2, for specifikke produkter. Denne ændrede periode skal være længere end fem år og stå i forhold til det pågældende produkts økonomiske brugstid.

Kapitel IV

Tjenesteyderes forpligtelser

Artikel 13

Tjenesteyderes forpligtelser

1. Tjenesteyderen sikrer, at denne designer og leverer tjenester i overensstemmelse med tilgængelighedskravene i dette direktiv.
2. Tjenesteyderen udarbejder de nødvendige oplysninger i overensstemmelse med bilag V, og forklarer, hvordan tjenesterne opfylder de gældende tilgængelighedskrav. Oplysningerne offentliggøres skriftligt og mundtligt, herunder på en måde, som er tilgængelig for personer med handicap. Tjenesteyderen opbevarer oplysningerne, så længe tjenesten udbydes.

3. Tjenesteyderen sikrer, at der findes procedurer, således at leveringen af tjenester forbliver i overensstemmelse med de gældende tilgængelighedskrav, jf. dog artikel 32.
Tjenesteyderen tager behørigt hensyn til ændringer af kendetegnene ved leveringen af tjenesten, ændringer af gældende tilgængelighedskrav og ændringer af de harmoniserede standarder eller tekniske specifikationer, der henvises til for at dokumentere tjenestens overensstemmelse med tilgængelighedskravene.
4. I tilfælde af manglende overensstemmelse med kravene træffer tjenesteyderen de nødvendige korrigerende foranstaltninger for at bringe tjenesten i overensstemmelse med de gældende tilgængelighedskrav. Endvidere orienterer tjenesteyderen, hvis produktet ikke opfylder de gældende tilgængelighedskrav, omgående de kompetente nationale myndigheder i de medlemsstater, hvor tjenesten leveres, herom og giver nærmere oplysninger om navnlig den manglende overensstemmelse med lovgivningen og de trufne korrigerende foranstaltninger.
5. Tjenesteyderen giver på grundlag af en kompetent myndigheds begrundede anmodning myndigheden al den information, der er nødvendig for at konstatere tjenestens overensstemmelse med de gældende tilgængelighedskrav. Tjenesteyderen samarbejder med disse myndigheder, hvis de anmoder herom, om foranstaltninger, der træffes for at bringe tjenesten i overensstemmelse med disse krav.

Kapitel V

Grundlæggende ændring af produkter eller tjenester og uforholdsmæssig stor byrde for erhvervsdrivende

Artikel 14

Grundlæggende ændring og uforholdsmæssig stor byrde

1. De i artikel 4 omhandlede tilgængelighedskrav finder kun anvendelse i det omfang, at overholdelse:
 - a) ikke kræver en væsentlig ændring af et produkt eller en tjeneste, der medfører en grundlæggende ændring af produktets eller tjenestens grundegenskab og
 - b) ikke medfører en uforholdsmæssig stor byrde for de pågældende erhvervsdrivende.

2. Den erhvervsdrivende foretager en vurdering af, hvorvidt overholdelsen af tilgængelighedskravene i artikel 4 ville indebære en grundlæggende ændring eller på grundlag af de relevante kriterier fastsat i bilag VI ville medføre en uforholdsmæssig stor byrde, jf. denne artikels stk. 1.

3. Den erhvervsdrivende dokumenterer den i stk. 2 omhandlede vurdering. Den erhvervsdrivende opbevarer alle relevante resultater i en periode på fem år, der beregnes fra den seneste tilgængeliggørelse af et produkt på markedet, eller fem år efter den seneste levering af en tjeneste, alt efter hvad der er relevant. Efter anmodning fra markedsovervågningsmyndighederne eller fra myndighederne med ansvar for tjenesters opfyldelse af kravene, alt efter hvad der er relevant, forelægger de erhvervsdrivende en kopi af den i stk. 2 omhandlede vurdering for myndighederne.
4. Uanset stk. 3 er mikrovirksomheder, der handler med produkter, undtaget fra kravet om at dokumentere deres vurdering. Hvis en markedsovervågningsmyndighed derimod anmoder herom, skal mikrovirksomheder, der handler med produkter, og som har valgt at påberåbe sig stk. 1, give myndigheden de oplysninger, der er relevante for den i stk. 2 omhandlede vurdering.
5. En tjenesteyder, der påberåber sig stk. 1, litra b), fornyer for så vidt angår den enkelte kategori eller type af tjeneste sin vurdering af, om byrden er uforholdsmæssig stor:
 - a) når den tilbudte tjeneste ændres, eller
 - b) når myndighederne med ansvar for tjenesters opfyldelse af kravene anmoder herom, og
 - c) mindst hvert femte år.

6. Hvis en erhvervsdrivende modtager finansiering fra andre offentlige eller private kilder end egne midler med henblik på at forbedre tilgængeligheden, kan denne ikke påberåbe sig stk. 1, litra b).
7. Kommissionen tillægges beføjelse til at vedtage delegerede retsakter i overensstemmelse med artikel 26 med henblik på at supplere bilag VI ved at præcisere de relevante kriterier, som den erhvervsdrivende skal tage i betragtning i forbindelse med den i denne artikels stk. 2 omhandlede vurdering. I forbindelse med yderligere præcisering af kriterierne tager Kommissionen ikke kun hensyn til de potentielle fordele for personer med handicap, men også for personer med funktionsnedsættelser.

Kommissionen vedtager om nødvendigt den første af disse delegerede retsakter senest den ... [et år efter dette direktivs ikrafttrædelsesdato]. En sådan retsakt træder tidligst i kraft på den ... [seks år efter dette direktivs ikrafttrædelsesdato].

8. Hvis en erhvervsdrivende påberåber sig stk. 1 for et specifikt produkt eller en specifik tjeneste, sender vedkommende oplysningerne herom til den relevante markedsovervågningsmyndighed eller myndighed med ansvar for tjenerens opfyldelse af kravene i den medlemsstat, hvor det specifikke produkt er bragt i omsætning, eller den specifikke tjeneste er leveret.

Første afsnit gælder ikke for mikrovirksomheder.

Kapitel VI

Harmoniserede standarder og tekniske specifikationer for produkter og tjenester

Artikel 15

Formodning om overensstemmelse

1. Produkter og tjenester, som er i overensstemmelse med harmoniserede standarder eller dele deraf, hvis referencer er offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende*, formodes at være i overensstemmelse med tilgængelighedskravene i dette direktiv, såfremt disse standarder eller dele deraf dækker de pågældende krav.
2. Kommissionen anmoder i overensstemmelse med artikel 10 i forordning (EU) nr. 1025/2012 en eller flere europæiske standardiseringsorganisationer om at udarbejde harmoniserede standarder for de i bilag 1 omhandlede tilgængelighedskrav for produkter. Kommissionen forelægger den første anmodning om udarbejdelse for det relevante udvalg senest den ... [to år efter dette direktivs ikrafttrædelsesdato].
3. Kommissionen kan vedtage gennemførelsesretsakter, der fastlægger tekniske specifikationer, der opfylder tilgængelighedskravene i dette direktiv, hvis følgende betingelser er opfyldt:
 - a) der er ikke offentliggjort referencer til harmoniserede standarder i *Den Europæiske Unions Tidende* i overensstemmelse med forordning (EU) nr. 1025/2012 og

- b) enten
- i) Kommissionen har anmodet en eller flere europæiske standardiseringsorganisationer om at udarbejde en harmoniseret standard, og standardiseringsproceduren er blevet forsinket unødigt, eller anmodningen er ikke blevet accepteret af nogen europæisk standardiseringsorganisation
- eller
- ii) Kommissionen kan påvise, at en teknisk specifikation overholder kravene i bilag II til forordning (EU) nr. 1025/2012, bortset fra kravet om, at de tekniske specifikationer bør være udviklet af en nonprofitorganisation.

Disse gennemførelsesretsakter vedtages efter undersøgelsesproceduren, jf. artikel 27, stk. 2.

4. Produkter og tjenester, som er i overensstemmelse med de tekniske specifikationer eller dele deraf, formodes at være i overensstemmelse med tilgængelighedskravene i dette direktiv, såfremt disse tekniske specifikationer eller dele deraf dækker de pågældende krav.

Kapitel VII

Produkters overensstemmelse og CE-mærkning

Artikel 16

EU-overensstemmelseserklæring for produkter

1. Det skal af EU-overensstemmelseserklæringen fremgå, at det er blevet dokumenteret, at de gældende tilgængelighedskrav er opfyldt. Hvis artikel 14 er blevet anvendt som en undtagelse, skal det af EU-overensstemmelseserklæringen fremgå, hvilke tilgængelighedskrav der er omfattet af den pågældende undtagelse.
2. EU-overensstemmelseserklæringen skal følge den model, der er fastsat i bilag III til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 768/2008/EF. Den skal indeholde de elementer, der er anført i bilag IV til dette direktiv, og løbende ajourføres. Kravene vedrørende den tekniske dokumentation må ikke medføre en urimelig byrde for mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder. Den oversættes til det eller de sprog, der kræves af den medlemsstat, hvor produktet bringes i omsætning eller gøres tilgængeligt.
3. Hvis et produkt er omfattet af mere end én EU-retsakt, der kræver en EU-overensstemmelseserklæring, udfærdiges der en enkelt EU-overensstemmelseserklæring for alle sådanne EU-retsakter. Erklæringen skal indeholde en angivelse af de pågældende retsakter inklusive offentliggørelseshenvisninger.

4. Ved at udarbejde EU-overensstemmelseserklæringen står fabrikanten inde for, at produktet opfylder kravene i dette direktiv.

Artikel 17

Generelle principper for CE-mærkning af produkter

CE-mærkningen er underkastet de generelle principper i artikel 30 i forordning (EF) nr. 765/2008.

Artikel 18

Regler og betingelser for anbringelse af CE-mærkningen

1. CE-mærkningen anbringes på produktet eller på mærkepladen, så den er synlig, let læselig og ikke kan slettes. Hvis produktet er af en sådan art, at dette ikke er muligt eller berettiget, anbringes mærkningen på emballagen og i følgedokumenterne.
2. CE-mærkningen anbringes, før produktet bringes i omsætning.
3. Medlemsstaterne benytter sig af eksisterende mekanismer til sikring af, at CE-mærkningsordningen anvendes korrekt, og træffer de fornødne foranstaltninger i tilfælde af uretmæssig anvendelse af mærkningen.

Kapitel VIII

Markedsovervågning af produkter og EU-beskyttelsesprocedure

Artikel 19

Markedsovervågning af produkter

1. Artikel 15, stk. 3, artikel 16-19, artikel 21, artikel 23-28 og artikel 29, stk. 2 og 3, i forordning (EF) nr. 765/2008 finder anvendelse på produkter.
2. Ved udførelsen af markedsovervågningen af produkter skal de relevante markedsovervågningsmyndigheder, hvis den erhvervsdrivende har påberåbt sig artikel 14:
 - a) kontrollere, at den i artikel 14 omhandlede vurdering er blevet foretaget af den erhvervsdrivende
 - b) gennemgå denne vurdering og dens resultater, herunder den korrekte anvendelse af de i bilag VI omhandlede kriterier, og
 - c) kontrollere opfyldelsen af de gældende tilgængelighedskrav.

3. Medlemsstaterne sikrer, at oplysninger, som markedsovervågningsmyndighederne ligger inde med, om erhvervsdrivendes overholdelse af de gældende tilgængelighedskrav i dette direktiv og den i artikel 14 omhandlede vurdering gøres tilgængelige for forbrugerne efter anmodning og i et tilgængeligt format, undtagen hvis disse oplysninger ikke kan fremlægges af fortrolighedshensyn, jf. artikel 19, stk. 5, i forordning (EF) nr. 765/2008.

Artikel 20

Procedure på nationalt plan for produkter, der ikke opfylder de gældende tilgængelighedskrav

1. Hvis markedsovervågningsmyndighederne i en af medlemsstaterne har tilstrækkelig grund til at antage, at et produkt, der er omfattet af dette direktiv, ikke opfylder de gældende tilgængelighedskrav, foretager de en evaluering af det pågældende produkt omfattende alle krav, der er fastlagt i dette direktiv. De relevante erhvervsdrivende samarbejder i fuldt omfang med markedsovervågningsmyndighederne med henblik herpå.

Hvis markedsovervågningsmyndighederne i forbindelse med den i første afsnit omhandlede evaluering konstaterer, at produktet ikke opfylder kravene, der er fastlagt i dette direktiv, anmoder de straks den pågældende erhvervsdrivende om at træffe alle fornødne korrigerende foranstaltninger for at bringe produktet i overensstemmelse med disse krav inden for en rimelig tidsfrist, som de fastsætter i forhold til karakteren af den manglende overensstemmelse.

Markedsovervågningsmyndighederne pålægger kun den pågældende erhvervsdrivende at trække produktet tilbage fra markedet inden for en yderligere rimelig tidsfrist, hvis den pågældende erhvervsdrivende ikke har truffet de fornødne korrigerende foranstaltninger inden for den frist, der er omhandlet i andet afsnit.

Artikel 21 i forordning (EF) nr. 765/2008 finder anvendelse på de i dette stykkes andet og tredje afsnit omhandlede foranstaltninger.

2. Hvis markedsovervågningsmyndighederne konstaterer, at den manglende opfyldelse af kravene ikke er begrænset til medlemsstatens område, underretter de Kommissionen og de øvrige medlemsstater om resultaterne af evalueringen og om de foranstaltninger, de har pålagt den erhvervsdrivende at træffe.
3. Den erhvervsdrivende sikrer, at der træffes alle fornødne korrigerende foranstaltninger over for alle de pågældende produkter, som denne har gjort tilgængelige på markedet i hele Unionen.
4. Hvis den pågældende erhvervsdrivende inden for den frist, der er omhandlet i stk. 1, tredje afsnit, ikke træffer de fornødne korrigerende foranstaltninger, træffer markedsovervågningsmyndighederne de nødvendige foreløbige foranstaltninger for at forbyde eller begrænse tilgængeliggørelsen af produktet på det nationale marked eller for at trække produktet tilbage fra markedet.

Markedsovervågningsmyndighederne underretter straks Kommissionen og de øvrige medlemsstater om sådanne foranstaltninger.

5. De i stk. 4, andet afsnit, omhandlede oplysninger skal indeholde alle tilgængelige elementer, navnlig de nødvendige data til identifikation af det produkt, der ikke opfylder kravene, produktets oprindelse, karakteren af den påståede manglende opfyldelse af kravene og de tilgængelighedskrav, som produktet ikke opfylder, karakteren og varigheden af de trufne nationale foranstaltninger samt de synspunkter, som den relevante erhvervsdrivende har fremsat. Markedsovervågningsmyndighederne skal navnlig oplyse, om den manglende opfyldelse af kravene skyldes enten:
- a) produktets manglende opfyldelse af de gældende tilgængelighedskrav eller
 - b) mangler ved de harmoniserede standarder eller de tekniske specifikationer, der er omhandlet i artikel 15, og som danner grundlag for en formodning om overensstemmelse.
6. De øvrige medlemsstater ud over den medlemsstat, der har indledt proceduren i henhold til denne artikel, underretter straks Kommissionen og de øvrige medlemsstater om de trufne foranstaltninger og om yderligere oplysninger, som de måtte råde over, om det pågældende produkts manglende opfyldelse af kravene, og om deres indsigelser, hvis de ikke er indforstået med den meddelte nationale foranstaltning.
7. Hvis en medlemsstat eller Kommissionen ikke inden for tre måneder efter modtagelsen af de i stk. 4, andet afsnit, omhandlede oplysninger har gjort indsigelse mod en foreløbig foranstaltning truffet af en medlemsstat, anses foranstaltningen for at være berettiget.

8. Medlemsstaterne sikrer, at der straks træffes de fornødne restriktive foranstaltninger, f.eks. tilbagetrækning af produktet fra deres marked, med hensyn til det pågældende produkt.

Artikel 21

EU-beskyttelsesprocedure

1. Hvis der efter afslutningen af proceduren i artikel 20, stk. 3 og 4, gøres indsigelse mod en medlemsstats nationale foranstaltning, eller hvis Kommissionen har rimeligt belæg for at antyde, at den nationale foranstaltning er i modstrid med EU-retten, drøfter Kommissionen straks spørgsmålet med medlemsstaterne og den eller de pågældende erhvervsdrivende og vurderer den nationale foranstaltning. På grundlag af resultaterne af denne vurdering træffer Kommissionen afgørelse om, hvorvidt den nationale foranstaltning er berettiget eller ej.

Kommissionen retter sin afgørelse til alle medlemsstaterne og meddeler den omgående til disse samt til den eller de relevante erhvervsdrivende.

2. Hvis den i stk. 1 omhandlede nationale foranstaltning anses for at være berettiget, træffer samtlige medlemsstater de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at det produkt, der ikke opfylder kravene, trækkes tilbage fra deres marked, og underretter Kommissionen herom. Hvis den nationale foranstaltning anses for ikke at være berettiget, trækker den pågældende medlemsstat foranstaltningen tilbage.

3. Hvis den nationale foranstaltning som omhandlet i denne artikels stk. 1 anses for at være berettiget, og hvis produktets manglende opfyldelse af kravene tilskrives mangler ved de harmoniserede standarder som omhandlet i dette direktivs artikel 20, stk. 5, litra b), anvender Kommissionen den ved artikel 11 i forordning (EU) nr. 1025/2012 fastsatte procedure.
4. Hvis den nationale foranstaltning som omhandlet i denne artikels stk. 1 anses for at være berettiget, og hvis produktets manglende opfyldelse af kravene tilskrives mangler ved de tekniske specifikationer som omhandlet i artikel 20, stk. 5, litra b), vedtager Kommissionen straks gennemførelsesretsakter om ændring eller ophævelse af den pågældende tekniske specifikation. Disse gennemførelsesretsakter vedtages efter undersøgelsesproceduren, jf. artikel 27, stk. 2.

Artikel 22

Formel manglende opfyldelse af kravene

1. Med forbehold af artikel 20 skal en medlemsstat, hvis den konstaterer et af følgende forhold, pålægge den pågældende erhvervsdrivende at bringe den manglende opfyldelse af kravene til ophør:
 - a) CE-mærkningen er anbragt i modstrid med artikel 30 i forordning (EF) nr. 765/2008 eller artikel 18 i dette direktiv.

- b) Der er ikke anbragt CE-mærkning.
 - c) Der er ikke udarbejdet en EU-overensstemmelseserklæring.
 - d) EU-overensstemmelseserklæringen er ikke udarbejdet korrekt.
 - e) Den tekniske dokumentation er enten ikke til rådighed eller ikke fuldstændig.
 - f) De i artikel 7, stk. 6, eller artikel 9, stk. 4, omhandlede oplysninger mangler, er falske eller er ufuldstændige.
 - g) Et eller flere af de øvrige administrative krav i artikel 7 eller 9 er ikke opfyldt.
2. Hvis der fortsat er tale om manglende opfyldelse som omhandlet i stk. 1, træffer den pågældende medlemsstat alle nødvendige foranstaltninger for at begrænse eller forbyde, at produktet gøres tilgængeligt på markedet, eller sikre, at det trækkes tilbage fra markedet.

Kapitel IX

Tjenesteydelsers opfyldelse af kravene

Artikel 23

Tjenesteydelsers opfyldelse af kravene

1. Medlemsstaterne fastlægger, gennemfører og ajourfører med jævne mellemrum passende procedurer til:
 - a) kontrol af, at de opførte tjenester opfylder kravene i dette direktiv, herunder den i artikel 14 omhandlede vurdering, som artikel 19, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse på
 - b) opfølgning af klager eller indberetninger vedrørende tjenesters manglende opfyldelse af tilgængelighedskravene i dette direktiv
 - c) kontrol af, at den erhvervsdrivende har truffet de fornødne korrigerende foranstaltninger.

2. Medlemsstaterne udpeger de myndigheder, der er ansvarlige for gennemførelsen af de i stk. 1 omhandlede procedurer for så vidt angår tjenesters opfyldelse af kravene.

Medlemsstaterne sikrer, at offentligheden informeres om de i første afsnit omhandlede myndigheders eksistens, ansvar, identitet, arbejde og afgørelser. Disse myndigheder stiller efter anmodning disse oplysninger til rådighed i tilgængelige formater.

Kapitel X

Tilgængelighedskrav i andre EU-retsakter

Artikel 24

Tilgængelighed i andre EU-retsakter

1. For så vidt angår de i dette direktivs artikel 2 omhandlede produkter og tjenester udgør de tilgængelighedskrav, der er fastsat i bilag I dertil, obligatoriske tilgængelighedskrav som omhandlet i artikel 42, stk. 1, i direktiv 2014/24/EU og artikel 60, stk. 1, i direktiv 2014/25/EU.
2. Produkter eller tjenester, hvis funktionaliteter, elementer og funktioner opfylder tilgængelighedskravene i bilag I til nærværende direktiv i overensstemmelse med afdeling VI i bilag I dertil, anses for at opfylde de relevante forpligtelser, der er fastsat i andre EU-retsakter end nærværende direktiv, for så vidt angår tilgængelighed, for disse funktionaliteter, elementer eller funktioner, medmindre andet er fastsat i disse andre retsakter.

Artikel 25

Harmoniserede standarder og tekniske specifikationer for andre EU-retsakter

Overensstemmelse med de harmoniserede standarder og tekniske specifikationer eller dele deraf, som er vedtaget i overensstemmelse med artikel 15, formodes at være i overensstemmelse med artikel 24, i det omfang disse standarder og tekniske specifikationer eller dele deraf opfylder kravene i dette direktiv.

Kapitel XI

Delegerede retsakter, gennemførelsesbeføjelser og afsluttende bestemmelser

Artikel 26

Udøvelse af de delegerede beføjelser

1. Beføjelsen til at vedtage delegerede retsakter tillægges Kommissionen på de i denne artikel fastlagte betingelser.
2. Beføjelsen til at vedtage delegerede retsakter, jf. artikel 4, stk. 9, tillægges Kommissionen for en ubegrænset periode fra den ... [datoen for dette direktivs ikrafttræden].

Beføjelsen til at vedtage delegerede retsakter, jf. artikel 12, stk. 3, og artikel 14, stk. 7, tillægges Kommissionen for en periode på fem år fra den ... [datoen for dette direktivs ikrafttræden]. Kommissionen udarbejder en rapport vedrørende delegationen af beføjelser senest ni måneder inden udløbet af femårsperioden. Delegationen af beføjelser forlænges stiltiende for perioder af samme varighed, medmindre Europa-Parlamentet eller Rådet modsætter sig en sådan forlængelse senest tre måneder inden udløbet af hver periode.

3. Den i artikel 4, stk. 9, artikel 12, stk. 3, og artikel 14, stk. 7, omhandlede delegation af beføjelser kan til enhver tid tilbagekaldes af Europa-Parlamentet eller Rådet. En afgørelse om tilbagekaldelse bringer delegationen af de beføjelser, der er angivet i den pågældende afgørelse, til ophør. Den får virkning dagen efter offentliggørelsen af afgørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende* eller på et senere tidspunkt, der angives i afgørelsen. Den berører ikke gyldigheden af delegerede retsakter, der allerede er i kraft.
4. Inden vedtagelsen af en delegeret retsakt hører Kommissionen eksperter, som er udpeget af hver enkelt medlemsstat, i overensstemmelse med principperne i den interinstitutionelle aftale af 13. april 2016 om bedre lovgivning.
5. Så snart Kommissionen vedtager en delegeret retsakt, giver den samtidigt Europa-Parlamentet og Rådet meddelelse herom.

6. En delegeret retsakt vedtaget i henhold til artikel 4, stk. 9, artikel 12, stk. 3, og artikel 14, stk. 7, træder kun i kraft, hvis hverken Europa-Parlamentet eller Rådet har gjort indsigelse inden for en frist på to måneder fra meddelelsen af den pågældende retsakt til Europa-Parlamentet og Rådet, eller hvis Europa-Parlamentet og Rådet inden udløbet af denne frist begge har underrettet Kommissionen om, at de ikke agter at gøre indsigelse. Fristen forlænges med to måneder på Europa-Parlamentets eller Rådets initiativ.

Artikel 27

Udvalgsprocedure

1. Kommissionen bistås af et udvalg. Dette udvalg er et udvalg som omhandlet i forordning (EU) nr. 182/2011.
2. Når der henvises til dette stykke, finder artikel 5 i forordning (EU) nr. 182/2011 anvendelse.

Artikel 28
Arbejdsgruppe

Kommissionen nedsætter en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter for markedsovervågningsmyndigheder, myndighederne med ansvar for tjenesters opfyldelse af kravene og relevante interessenter, herunder repræsentanter for organisationer for personer med handicap.

Arbejdsgruppen skal:

- a) lette udvekslingen af oplysninger og bedste praksis mellem myndighederne og relevante interessenter
- b) fremme samarbejdet mellem myndigheder og relevante interessenter om spørgsmål vedrørende gennemførelsen af dette direktiv for at forbedre sammenhængen i anvendelsen af tilgængelighedskravene i dette direktiv og for nøje at overvåge gennemførelsen af artikel 14, og
- c) yde rådgivning, især til Kommissionen, navnlig om gennemførelsen af artikel 4 og 14.

Artikel 29
Håndhævelse

1. Medlemsstaterne sørger for, at der findes tilstrækkelige og effektive midler til kontrol med overholdelsen af bestemmelserne i dette direktiv.
2. De i stk. 1 nævnte midler omfatter:
 - a) bestemmelser, hvorefter en forbruger i henhold til national ret kan indbringe en sag for domstolene eller for de kompetente administrative myndigheder for at sikre, at de nationale bestemmelser til gennemførelse af dette direktiv overholdes
 - b) bestemmelser, hvorefter offentlige organer eller private foreninger, organisationer eller andre juridiske enheder, som har en legitim interesse i at sikre, at bestemmelserne i dette direktiv overholdes, i henhold til national ret kan deltage i enhver retslig eller administrativ procedure ved domstolene eller ved de kompetente administrative myndigheder enten på vegne af eller til støtte for klageren med dennes godkendelse med henblik på håndhævelse af forpligtelserne i dette direktiv.
3. Denne artikel finder ikke anvendelse på udbudsprocedurer, der er omfattet af direktiv 2014/24/EU eller 2014/25/EU.

Artikel 30
Sanktioner

1. Medlemsstaterne fastsætter regler om sanktioner, der skal anvendes i tilfælde af overtrædelser af de nationale regler, der er vedtaget i medfør af dette direktiv, og træffer alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de gennemføres.
2. Sanktionerne skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelserne og have afskrækkende virkning. Disse sanktioner skal også ledsages af effektive korrigerende foranstaltninger i tilfælde af den erhvervsdrivendes manglende overholdelse.
3. Medlemsstaterne giver straks Kommissionen meddelelse om disse regler og foranstaltninger og underretter den straks om alle senere ændringer, der berører dem.
4. I forbindelse med sanktionerne tages der hensyn til omfanget af den manglende overholdelse, herunder alvoren heraf, og antallet af produktenheder eller tjenester, som ikke er i overensstemmelse med kravene, samt antallet af berørte personer.
5. Denne artikel finder ikke anvendelse på udbudsprocedurer, der er omfattet af direktiv 2014/24/EU eller 2014/25/EU.

Artikel 31
Gennemførelse

1. Medlemsstaterne vedtager og offentliggør senest den ... [tre år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden] de love og administrative bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme dette direktiv. De meddeler straks Kommissionen teksten til disse love og bestemmelser.
2. De anvender disse love og bestemmelser fra den ... [seks år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden].
3. Uanset denne artikels stk. 2 kan medlemsstaterne beslutte at anvende love og bestemmelser vedrørende de forpligtelser, der er fastsat i artikel 4, stk. 8, senest fra den ... [otte år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden].
4. Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. Medlemsstaterne fastsætter de nærmere regler for henvisningen.
5. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de vigtigste nationale retsfor skrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

6. Medlemsstater, der benytter den mulighed, der er fastsat i artikel 4, stk. 4, meddeler Kommissionen teksten til de vigtigste nationale retsfor skrifter, som de vedtager med henblik herpå, og aflæg ger rapport til Kommissionen om fremskridt med gennemførelsen heraf.

Artikel 32

Overgangsforanstaltninger

1. Med forbehold af stk. 2 indfører medlemsstaterne en overgangsperiode, der udløber den ... [11 år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden] inden for hvilken tjenesteydere fortsat kan levere deres tjenester ved hjælp af produkter, som de lovligt har anvendt til levering af tilsvarende tjenester før denne dato.

Tjenestekontrakter vedtaget før den ... [seks år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden] kan fortsætte uændret, indtil de udløber, men ikke i mere end fem år fra denne dato.

2. Medlemsstaterne kan fastsætte bestemmelser om, at selvbetjeningsterminaler, som tjenesteydere lovligt har anvendt til levering af tjenester før den ... [seks år efter direktivets ikrafttrædelse], fortsat kan anvendes til levering af lignende tjenester indtil slutningen af deres økonomiske levetid, dog ikke længere end 20 år efter deres ibrugtagning.

Artikel 33
Rapport og revision

1. Senest den ... [11 år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden] og derefter hvert femte år forelægger Kommissionen Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget en rapport om anvendelsen af dette direktiv.

2. Rapporterne skal bl.a. i lyset af den sociale, økonomiske og teknologiske udvikling omhandle udviklingen i tilgængeligheden af produkter og tjenester, den mulige teknologiske fastlåsning eller hindringerne for innovation og dette direktivs virkninger for erhvervsdrivende og for personer med handicap. Rapporterne skal ligeledes vurdere, om anvendelsen af artikel 4, stk. 4, har bidraget til at tilnærme divergerende tilgængelighedskrav for det byggede miljø til personbefordring, forbrugerorienterede banktjenester og elektroniske kommunikationstjenesters kundeservicecentre og butikker, så vidt muligt med henblik på at muliggøre en gradvis tilpasning af de tilgængelighedskrav, der er fastsat i bilag III.

Rapporterne skal også vurdere, om anvendelsen af nærværende direktiv, navnlig de frivillige bestemmelser, har bidraget til at tilnærme tilgængelighedskravene for det byggede miljø, der udgør bygge- og anlægsarbejder, som er omfattet af anvendelsesområdet for Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/23/EU¹, direktiv 2014/24/EU og direktiv 2014/25/EU.

Rapporterne skal også omhandle virkningerne af anvendelsen af artikel 14 for det indre markeds funktion, herunder om muligt på grundlag af de oplysninger, der er modtaget i henhold til artikel 14, stk. 8, og undtagelsen af mikrovirksomheder. I rapporterne skal det konkluderes, om målene med dette direktiv er nået, og om det vil være hensigtsmæssigt at medtage nye produkter og tjenester eller at udelukke visse produkter eller tjenester fra dette direktivs anvendelsesområde, og der skal om muligt udpeges områder, hvor byrden kan reduceres, med henblik på en eventuel revision af direktivet.

Kommissionen foreslår om nødvendigt passende foranstaltninger, som kan omfatte lovgivningsmæssige foranstaltninger.

3. Medlemsstaterne meddeler rettidigt Kommissionen alle oplysninger, der er nødvendige for, at den kan udarbejde sådanne rapporter.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/23/EU af 26. februar 2014 om tildeling af koncessionskontrakter (EUT L 94 af 28.3.2014, s. 1).

4. Kommissionens rapporter skal tage hensyn til synspunkterne hos de erhvervsdrivende og relevante ikkestatslige organisationer, herunder organisationer, der repræsenterer personer med handicap.

Artikel 34

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Artikel 35

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i ...

På Europa-Parlamentets vegne
Formand

På Rådets vegne
Formand

BILAG I

TILGÆNGELIGHEDSKRAV FOR PRODUKTER OG TJENESTER

AFDELING I

GENERELLE TILGÆNGELIGHEDSKRAV VEDRØRENDE ALLE PRODUKTER, DER ER OMFATTET AF DETTE DIREKTIV I HENHOLD TIL ARTIKEL 2, STK. 1

Produkter skal designes og produceres på en sådan måde, at den forventede brug heraf maksimeres blandt personer med handicap, og skal være ledsaget om muligt i eller på produktet af tilgængelige oplysninger om deres funktion og deres tilgængelighedsfunktionaliteter.

1. Krav vedrørende levering af oplysninger
 - a) Oplysninger om brugen af produktet anført på selve produktet (mærkning, brugsanvisning og advarsler) skal:
 - i) stilles til rådighed gennem mere end én sensorisk kanal
 - ii) præsenteres på en forståelig måde
 - iii) præsenteres på en måde, som brugerne kan opfatte

- iv) præsenteres med passende skriftstørrelse og skrifttype, idet der tages hensyn til forventede anvendelsesforhold, og med tilstrækkelig kontrast samt indstillelig afstand mellem bogstaver, linjer og afsnit
- b) Produktets brugsanvisning, som ikke er anført på selve produktet, men er stillet til rådighed gennem brugen af produktet eller med andre midler såsom et websted, herunder oplysninger om produktets tilgængelighedsfunktioner, hvordan de aktiveres og deres interoperabilitet med kompenserende løsninger, skal være offentligt tilgængelige, når produktet bringes i omsætning, og skal:
 - i) stilles til rådighed gennem mere end én sensorisk kanal
 - ii) præsenteres på en forståelig måde
 - iii) præsenteres på en måde, som brugerne kan opfatte
 - iv) præsenteres med passende skriftstørrelse og skrifttype, idet der tages hensyn til forventede anvendelsesforhold, og med tilstrækkelig kontrast samt indstillelig afstand mellem bogstaver, linjer og afsnit
 - v) med hensyn til brugsanvisningens indhold stilles til rådighed i tekstformater, der kan anvendes til at generere alternative kompenserende formater, som kan præsenteres på forskellige måder og via mere end én sensorisk kanal
 - vi) være ledsaget af en alternativ præsentation af ikketekstbaseret indhold

- vii) indeholde en beskrivelse af produktets brugergrænseflade (håndtering, styring og feedback, input og output), som tilvejebringes i overensstemmelse med nr. 2; beskrivelsen skal for hvert punkt i nr. 2 angive, om produktet har disse funktionaliteter
- viii) indeholde en beskrivelse af produktets brugsegenskaber, der er tilvejebragt ved hjælp af funktioner, som har til formål at opfylde de behov, som personer med handicap har, i overensstemmelse med nr. 2; beskrivelsen skal for hvert punkt i nr. 2 angive, om produktet har disse funktionaliteter
- ix) indeholde en beskrivelse af produktets software- og hardwaregrænseflade til kompenserende redskaber; beskrivelsen skal omfatte en liste over de kompenserende redskaber, der er blevet afprøvet med produktet.

2. Brugergrænseflade og funktionsdesign:

Produktet, herunder dets brugergrænseflade, skal indeholde funktionaliteter, elementer og funktioner, der gør det muligt for personer med handicap at få adgang til, opfatte, betjene, forstå og styre produktet, idet det sikres, at:

- a) produktet, når det formidler kommunikation, herunder interpersonel kommunikation, betjening, information, styring og orientering, gør dette via mere end én sensorisk kanal, bl.a. gennem alternativer til syn, hørelse, tale og taktile elementer

- b) produktet, når det anvender tale, tilbyder alternativer til tale og stemmeinput til kommunikation, betjening, styring og orientering
- c) produktet, når det anvender visuelle elementer, giver mulighed for justerbar forstørrelse, lysstyrke og kontrast med henblik på kommunikation, information og betjening og sikrer interoperabilitet med programmer og kompenserende redskaber til navigering i grænsefladen
- d) produktet, når det anvender farver til at formidle oplysninger, markere en handling, kræve en reaktion eller angive elementer, tilbyder et alternativ til farver
- e) produktet, når det anvender lydsignaler til at formidle oplysninger, markere en handling, kræve en reaktion eller angive elementer, tilbyder et alternativ til lydsignaler
- f) produktet, når det anvender visuelle elementer, giver mulighed for justerbare måder, hvorpå billedkvaliteten kan forbedres
- g) produktet, når det anvender lyd, giver mulighed for brugerstyring af lydstyrken og hastigheden og forbedrede lydfunktioner, herunder reduktion af forstyrrende lydsignaler fra produkter i nærheden og bedre lyd kvalitet
- h) produktet, når det kræver manuel betjening og styring, giver mulighed for sekventiel styring og alternativer til finmotorisk styring for dermed at undgå behovet for samtidige handlinger for at betjene produktet og anvender taktile skelnelige dele

- i) produktet undgår betjeningsmåder, der kræver stor rækkevidde og styrke
- j) produktet undgår at fremkalde fotosensitive anfald
- k) produktet beskytter brugerens privatliv, når denne anvender tilgængelighedsfunktionaliteterne
- l) produktet tilbyder alternativer til biometrisk identifikation og styring
- m) produktet sikrer den konsekvente funktionalitet og giver en tilstrækkelig og fleksibel tidsperiode til interaktion
- n) produktet tilbyder software og hardware med grænseflade til kompenserende teknologier
- o) produktet opfylder følgende sektorspecifikke krav:
 - i) selvbetjeningsterminaler:
 - skal have tekst-til-tale-teknologi
 - skal gøre det muligt at benytte personlige hovedtelefoner
 - skal varsle brugeren gennem mere end én sensorisk kanal, hvis der kræves reaktion inden for et bestemt tidsrum

- skal give mulighed for at forlænge det tidsrum, der er til rådighed
 - skal have en passende kontrast og taster og kontakter, der kan lokaliseres ved berøring, såfremt taster og kontakter er tilgængelige
 - må ikke være indrettet således, at en tilgængelighedsfunktion skal aktiveres, for at en bruger, der har brug for funktionen, skal tænde for den
 - når produktet anvender lyd eller akustiske signaler, skal det være kompatibelt med kompenserende redskaber og teknologier, der er til rådighed på EU-plan, herunder høreteknologier såsom høreapparater, teleslynger, cochlearimplantater og kompenserende høretekniske redskaber
- ii) e-læsere skal have tekst-til-tale-teknologi
- iii) forbrugerterminaludstyr med interaktiv databehandlingskapacitet, der anvendes til levering af elektroniske kommunikationstjenester:
- skal, når sådanne produkter har tekstkapacitet foruden talekapacitet, give mulighed for håndtering af tekst i realtid og støtte hi-fi-lyd
 - skal, når det ud over eller i kombination med tekst og tale har videokapacitet, give mulighed for håndtering af totalkonversation, herunder synkroniseret tale, tekst i realtid og video med en billedopløsning, der gør det muligt at kommunikere på tegnsprog

- skal sikre effektiv trådløs kobling til høreteknologier
 - skal undgå interferens med kompenserende redskaber
- iv) forbrugerterminaludstyr med interaktiv databehandlingskapacitet, der anvendes til at få adgang til audiovisuelle medietjenester skal gøre de tilgængelighedskomponenter, som leveres af udbydere af audiovisuelle medietjenester, tilgængelige for personer med handicap, med henblik på brugeradgang, udvælgelse, styring, personalisering og overførsel til kompenserende redskaber.

3. Støttetjenester:

Eventuelle støttetjenester (helpdeske, callcentre, teknisk støtte, relættjenester og uddannelsestjenester) skal give oplysninger om produktets tilgængelighed og dets kompatibilitet med kompenserende teknologier ved hjælp af tilgængelige kommunikationsmidler.

AFDELING II

TILGÆNGELIGHEDSKRAV VEDRØRENDE PRODUKTER I ARTIKEL 2, STK. 1, MED UNDTAGELSE AF DE SELVBETJENINGSTERMINALER, DER ER OMHANDLET I ARTIKEL 2, STK. 1, LITRA B)

Foruden kravene i afdeling I skal emballagen og brugsanvisningen til produkter, der er omhandlet i nærværende afdeling, gøres tilgængelig, for at den forventede brug heraf maksimeres blandt personer med handicap. Dette betyder, at:

- a) produktets emballage, herunder oplysningerne på den (f.eks. om åbning, lukning, anvendelse og bortskaffelse) og eventuelle oplysninger om produktets tilgængelighedskendetegn, skal gøres tilgængelig og angives på emballagen, hvis det er muligt
- b) brugsanvisningen med oplysninger om installation og vedligeholdelse, oplagring og bortskaffelse, som ikke er anført på selve produktet, men er stillet til rådighed med andre midler såsom et websted, skal være offentligt tilgængelige, når produktet bringes i omsætning, og opfylde følgende krav:
 - i) være til rådighed gennem mere end én sensorisk kanal
 - ii) præsenteres på en forståelig måde
 - iii) præsenteres på en måde, som brugerne kan opfatte

- iv) præsenteres i passende skriftstørrelse og skrifttype, idet der tages hensyn til forventede anvendelsesforhold, og med tilstrækkelig kontrast samt indstillelig afstand mellem bogstaver, linjer og afsnit
- v) med hensyn til brugsanvisningens indhold stilles til rådighed i tekstformater, der kan anvendes til at generere alternative kompenserende formater, der kan præsenteres på forskellige måder og via mere end én sensorisk kanal, og
- vi) med hensyn til brugsanvisninger, der indeholder ikketekstbaseret indhold, være ledsaget af en alternativ præsentation af dette indhold.

AFDELING III

GENERELLE TILGÆNGELIGHEDSKRAV VEDRØRENDE ALLE TJENESTER, DER ER OMFATTET AF DETTE DIREKTIV I HENHOLD TIL ARTIKEL 2, STK. 2

Levering af tjenester, for at den forventede brug heraf maksimeres blandt personer med handicap, skal opnås ved at:

- a) sikre tilgængeligheden af de anvendte produkter i forbindelse med leveringen af tjenesten i overensstemmelse med afdeling I og, hvis det er relevant, afdeling II i dette bilag

- b) give oplysninger om tjenestens funktion, og hvis der anvendes produkter i forbindelse med levering af tjenesten, om forbindelsen til disse produkter samt oplysninger om deres tilgængelighedskendetegn og interoperabilitet med kompenserende redskaber og faciliteter:
- i) ved at stille oplysningerne til rådighed gennem mere end én sensorisk kanal
 - ii) ved at præsentere oplysningerne på en forståelig måde
 - iii) ved at præsentere oplysningerne på en måde, som brugerne kan opfatte
 - iv) ved at stille indholdet af oplysningerne til rådighed i tekstformater, der kan anvendes til at generere alternative kompenserende formater, der af brugeren kan præsenteres på forskellige måder og via mere end én sensorisk kanal
 - v) ved at præsenteres med passende skriftstørrelse og skrifttype, idet der tages hensyn til forventede anvendelsesforhold, og med tilstrækkelig kontrast samt indstillelig afstand mellem bogstaver, linjer og afsnit
 - vi) ved at supplere ikketekstbaseret indhold med en alternativ præsentation af indholdet, og
 - vii) ved at levere elektroniske oplysninger, der er nødvendige i forbindelse med levering af tjenesten, på en ensartet og hensigtsmæssig måde ved at gøre dem opfattede, anvendelige, forståelige og robuste

- c) gøre websteder, herunder de relaterede onlineapplikationer, og tjenester til mobile enheder, herunder mobilapplikationer, tilgængelige på en ensartet og hensigtsmæssig måde ved at gøre dem opfattede, anvendelige, forståelige og robuste
- d) i det omfang de er tilgængelige, støtte tjenester (helpdeske, callcentre, teknisk støtte, relættjenester og uddannelsestjenester) ved at give oplysninger om tjenestens tilgængelighed og dens kompatibilitet med kompenserende teknologier ved hjælp af tilgængelige kommunikationsmidler.

AFDELING IV

SÆRLIGE SUPPLERENDE TILGÆNGELIGHEDSKRAV

VEDRØRENDE SPECIFIKKE TJENESTER

Levering af tjenester, for at den forventede brug heraf maksimeres blandt personer med handicap, skal opnås ved at medtage funktioner, praksis, politikker og procedurer og ændringer i brugen af den tjeneste, der skal imødekomme behovene hos personer med handicap, og ved at sikre interoperabilitet med kompenserende teknologier:

- a) for elektronisk kommunikation, herunder de alarmkommunikationer, der er nævnt i artikel 109, stk. 2, i direktiv (EU) 2018/1972, ved at:
 - i) levere tekst i realtid foruden talekommunikation
 - ii) levere totalkommunikation, hvis der leveres video foruden talekommunikation

- iii) sikre, at alarmkommunikation, hvis der anvendes tale og tekst (herunder tekst i realtid), synkroniseres, og hvis der leveres video, også synkroniseres som totalkommunikation og sendes af udbyderne af elektroniske kommunikationstjenester til den mest passende alarmcentral.
- b) for tjenester, der giver adgang til audiovisuelle medietjenester, ved at:
- i) levere elektroniske programguider (EPG'er), som er opfattede, anvendelige, forståelige og robuste og giver oplysninger om muligheden for tilgængelighed
 - ii) sikre, at audiovisuelle medietjenesters tilgængelighedskomponenter (adgangstjenester), såsom undertekster til døve og hørehæmmede personer, lydbeskrivelse, talende undertekster og tegnsprogstolkning, overføres fuldt ud i en kvalitet, der er tilstrækkelig til at sikre en nøjagtig lyd- og videosynkroniseret visning, og samtidig give brugeren mulighed for at styre visningen og anvendelsen heraf
- c) for personbefordring med fly, bus, tog og skib, bortset fra transporttjenester i byer og forstæder og regionale transporttjenester, ved at:
- i) sikre leveringen af oplysninger om tilgængeligheden af køretøjer, omkringliggende infrastruktur og det byggede miljø samt bistand til personer med handicap

- ii) sikre leveringen af oplysninger om intelligente billetssystemer (elektronisk reservation, bestilling af billetter osv.), tidstro passagerinformation (køreplaner, information om trafikafbrydelser, tilslutningsforbindelser og vidererejse med andre transportmidler osv.) og yderligere serviceoplysninger (f.eks. bemanning på stationer, elevatorer, som er ude af drift, eller tjenester, som midlertidigt ikke er til rådighed)
- d) for transporttjenester i byer og forstæder og regionale transporttjenester ved at sikre tilgængeligheden af de selvbetjeningsterminaler, der anvendes i forbindelse med leveringen af tjenesten i overensstemmelse med afdeling I dette bilag
- e) for forbrugerorienterede banktjenester ved at:
 - i) sørge for identifikationsmetoder, elektroniske signaturer, sikkerhed og betalingstjenester, der er opfattede, anvendelige, forståelige og robuste
 - ii) sikre, at oplysningerne er forståelige uden at overskride et kompleksitetsniveau, som overstiger niveau B2 (øvre middel) i Europarådets fælles europæiske referenceramme for sprog.
- f) for e-bøger ved at:
 - i) sikre, at en e-bog, når den ud over tekst indeholder lyd, desuden leverer synkroniseret tekst og lyd
 - ii) sikre, at digitale e-bogsfiler ikke forhindrer kompenserende teknologi i at fungere korrekt

- iii) sikre adgang til indholdet, navigation i filens indhold og layout, herunder dynamisk layout, levering af struktur, fleksibilitet og valgmuligheder i præsentationen af indholdet
 - iv) muliggøre alternative gengivelser af indholdet samt interoperabilitet med en bred vifte af kompenserende teknologier på en sådan måde, at det er opfattet, forståeligt, anvendeligt og robust
 - v) gøre dem søgbare ved via metadata at give oplysninger om deres tilgængelighedsfunktioner
 - vi) sikre, at foranstaltninger i forbindelse med forvaltningen af digitale rettigheder ikke forhindrer tilgængelighedsfunktioner
- g) for e-handelstjenester ved at:
- i) levere oplysninger om tilgængeligheden af de produkter og tjenester, der sælges, når disse oplysninger leveres af den ansvarlige erhvervsdrivende
 - ii) sikre tilgængeligheden af funktionerne til identifikation, sikkerhed og betaling, når den leveres som en del af tjenesten i stedet for produktet, ved at gøre den opfattet, anvendelig, forståelig og robust
 - iii) sørge for identifikationsmetoder, elektroniske signaturer og betalingstjenester, der er opfattede, anvendelige, forståelige og robuste

AFDELING V

SPECIFIKKE TILGÆNGELIGHEDSKRAV VEDRØRENDE DEN MEST PASSENDE ALARMCENTRALS BESVARELSE AF ALARMKOMMUNIKATION TIL DET FÆLLESEUROPÆISKE ALARMNUMMER "112"

Den mest passende alarmcentrals besvarelse af alarmkommunikation til det fælleseuropæiske alarmnummer "112" skal, for at den forventede brug heraf maksimeres blandt personer med handicap, opnås ved brug af funktioner, praksis, politikker og procedurer og ændringer, der skal imødekomme behovene hos personer med handicap.

Alarmkommunikation til det fælleseuropæiske alarmnummer "112" skal besvares hensigtsmæssigt og håndteres bedst muligt i forhold til den måde, som de nationale alarmsystemer er tilrettelagt på, ved den mest passende alarmcentral ved brug af de samme kommunikationsmidler som modtaget, nemlig ved brug af synkroniseret tale og tekst (herunder tekst i realtid) eller, hvis der leveres video, tale, tekst (herunder tekst i realtid) og video synkroniseret som totalkommunikation.

AFDELING VI

TILGÆNGELIGHEDSKRAV FOR PRODUKTERS OG TJENESTERS FUNKTIONALITETER, ELEMENTER OG FUNKTIONER I OVERENSSTEMMELSE MED ARTIKEL 24, STK. 2

Formodningen om at opfylde de relevante forpligtelser fastsat i andre EU-retsakter vedrørende produkters og tjenesters funktionaliteter, elementer og funktioner kræver følgende:

1. Produkter
 - a) Tilgængeligheden af oplysninger vedrørende funktion og tilgængelighedsfunktionaliteter for produkter er i overensstemmelse med de tilsvarende elementer i dette bilags afdeling I, nr. 1, dvs. oplysninger om brugen af produktet anført på selve produktet og produktets brugsanvisning, som ikke er anført på selve produktet, men er stillet til rådighed gennem brugen af produktet eller med andre midler såsom et websted.
 - b) Tilgængeligheden af produkters brugergrænseflades og funktionsdesigns funktionaliteter, elementer og funktioner opfylder de tilsvarende tilgængelighedskrav for brugergrænseflade eller funktionsdesign fastsat i dette bilags afdeling I, nr. 2.

- c) Tilgængeligheden af produkters emballage, herunder oplysningerne heri, og brugsanvisning med oplysninger om installation og vedligeholdelse, oplagring og bortskaffelse, som ikke er anført på selve produktet, men er stillet til rådighed med andre midler såsom et websted, bortset fra selvbetjeningsterminaler, opfylder de tilsvarende tilgængelighedskrav fastsat i dette bilags afdeling II.

2. Tjenesteydelser

Tilgængeligheden af tjenesters funktionaliteter, elementer og funktioner opfylder de tilsvarende tilgængelighedskrav for de funktionaliteter, elementer og funktioner, der er fastsat i de afdelinger i dette bilag, der vedrører tjenester.

AFDELING VII

FUNKTIONELLE RESULTATKRITERIER

Når de tilgængelighedskrav, der er fastsat i dette bilags afdeling I-VI, ikke vedrører en eller flere funktioner af designet og produktionen af produkter eller leveringen af tjenester, skal disse funktioner eller midler være tilgængelige, for at den forventede brug heraf maksimeres blandt personer med handicap, ved at opfylde de tilknyttede funktionelle resultatkrITERIER.

Disse funktionelle resultatkræterier må kun anvendes som et alternativ til et eller flere specifikke tekniske krav, når disse er omhandlet i tilgængelighedskravene, hvis, og kun hvis, anvendelsen af de relevante funktionelle resultatkræterier opfylder tilgængelighedskravene, og den fastslår, at designet og produktionen af produkter og leveringen af tjenester medfører tilsvarende eller større tilgængelighed for så vidt angår den forventede anvendelse blandt personer med handicap.

a) Brug uden syn

Hvis produktet eller tjenesten indbefatter visuelle betjeningsmåder, skal det også indbefatte mindst én betjeningsmåde, som ikke forudsætter syn.

b) Brug med nedsat syn

Hvis produktet eller tjenesten indbefatter visuelle betjeningsmåder, skal det også indbefatte mindst én betjeningsmåde, der gør det muligt for brugere med nedsat syn at betjene produktet.

c) Brug uden farveopfattelse

Hvis produktet eller tjenesten indbefatter visuelle betjeningsmåder, skal det også indbefatte mindst én betjeningsmåde, som ikke forudsætter, at brugeren kan opfatte farver.

d) Brug uden høreelse

Hvis produktet eller tjenesten indbefatter auditive betjeningsmåder, skal det også indbefatte mindst én betjeningsmåde, som ikke forudsætter høreelse.

e) Brug med nedsat hørelse

Hvis produktet eller tjenesten indbefatter auditive betjeningsmåder, skal det også indbefatte mindst én betjeningsmåde med forbedrede lydfunktioner, der gør det muligt for brugere med nedsat hørelse at betjene produktet.

f) Brug uden taleevne

Hvis produktet eller tjenesten kræver stemmeinput fra brugeren, skal det også indbefatte mindst én betjeningsmåde, som ikke forudsætter stemmeinput. Stemmeinput omfatter mundtlige lydelementer såsom tale, fløjten eller klik.

g) Brug med begrænsede håndbevægelser eller styrke

Hvis produktet eller tjenesten kræver manuel betjening, skal det også indbefatte mindst én betjeningsmåde, som gør det muligt for brugerne at anvende produktet ved hjælp af alternative betjeningsformer, der ikke kræver finmotorisk styring og håndtering, håndstyrke eller betjening af mere end én betjeningsanordning på samme tid.

h) Brug med begrænset rækkevidde

Produktets betjeningsanordninger skal være inden for alle brugeres rækkevidde. Hvis produktet eller tjenesten indbefatter en manuel betjeningsmåde, skal det også indbefatte mindst én betjeningsmåde, der er anvendelig med begrænset rækkevidde og styrke.

i) Minimering af risikoen for at fremkalde fotosensitive anfald

Hvis produktet indbefatter visuelle betjeningsmåder, skal det undgå betjeningsmåder, der fremkalder fotosensitive anfald.

j) Brug med begrænset kognitionsevne

Produktet eller tjenesten skal indbefatte mindst én betjeningsmåde med funktionaliteter, som gør det enklere og lettere at bruge.

k) Privatlivets fred

Hvis produktet eller tjenesten indbefatter funktionaliteter med henblik på tilgængelighed, skal det indbefatte mindst én betjeningsmåde, der sikrer privatlivets fred, når disse funktionaliteter benyttes.

BILAG II

VEJLEDENDE IKKEBINDENDE EKSEMPLER PÅ MULIGE LØSNINGER, DER BIDRAGER TIL AT OPFYLDE TILGÆNGELIGHEDSKRAVENE I BILAG I

AFDELING I: EKSEMPLER VEDRØRENDE GENERELLE TILGÆNGELIGHEDSKRAV FOR ALLE PRODUKTER, DER ER OMFATTET AF DETTE DIREKTIV I HENHOLD TIL ARTIKEL 2, STK. 1	
KRAV I BILAG I, AFDELING I	EKSEMPLER
1. Levering af oplysninger	
a)	
i)	levere visuelle og taktile oplysninger eller visuelle og auditive oplysninger, der angiver, hvor kortet skal indsættes i en selvbetjeningsterminal, så blinde personer og døve personer kan anvende terminalen
ii)	anvende de samme ord konsekvent eller i en klar og logisk struktur, så personer med intellektuelle funktionsnedsættelser bedre kan forstå oplysningerne
iii)	supplere en tekstadvarsel med et taktilt reliefbaseret format eller med lyd, så blinde personer kan opfatte den
iv)	muliggøre, at en tekst kan læses af synshæmmede personer
b)	
i)	levere elektroniske filer, der kan læses af en computer ved hjælp af skærmlæsere, så blinde personer kan anvende oplysningerne
ii)	anvende de samme ord konsekvent eller i en klar og logisk struktur, så personer med intellektuelle funktionsnedsættelser bedre kan forstå dem
iii)	levere undertekster, når der gives videoanvisninger

iv)	muliggøre, at en tekst kan læses af synshæmmede personer
v)	trykke i punktskrift, så en blind person kan bruge oplysningerne
vi)	supplere et diagram med en tekstbeskrivelse, der angiver de vigtigste elementer eller beskriver centrale handlinger
vii)	intet eksempel
viii)	intet eksempel
ix)	indbygge stik og software i en pengeautomat for at give mulighed for at tilslutte hovedtelefoner, som modtager teksten på skærmen i form af lyd
2. Brugergænseflade og funktionsdesign	
a)	give anvisninger i form af tale og tekst eller ved at forsyne et tastatur med taktile tegn, så blinde eller hørehæmmede personer kan interagere med produktet
b)	i en selvbetjeningsterminal ud over stemmeanvisninger f.eks. give anvisninger i form af tekst eller billeder, så døve personer også kan udføre den nødvendige handling
c)	give brugeren mulighed for at forstørre tekst, zoome ind på et bestemt piktogram eller øge kontrasten, så synshæmmede personer kan opfatte oplysningerne
d)	ud over at give mulighed for at vælge mellem at trykke på den grønne eller den røde knap have mulighederne skrevet på knapperne for at give en farveblind person mulighed for at træffe valget
e)	når en computer giver et fejlsignal, vise en tekst eller et billede, der angiver fejlen, så døve personer kan opfatte, at der er opstået en fejl
f)	give mulighed for ekstra kontrast i forgrundsbilleder, så svagtseende personer kan se dem

g)	give brugeren af en telefon mulighed for at vælge lydstyrke og mindske interferens med høreapparater, så hørehæmmede personer kan anvende telefonen
h)	forstørre knapper på berøringsfølsomme skærme og holde en passende afstand mellem dem, så personer med tremor kan trykke på dem
i)	sikre, at det ikke kræver for mange kræfter at trykke på knapperne, så personer med motoriske handicap kan anvende dem
j)	undgå flimrende billeder, så personer, der kan blive ramt af anfald, ikke er udsat for risiko
k)	give mulighed for brug af hovedtelefoner, når en pengeautomat giver stemmeoplysninger
l)	som alternativ til fingeraftryksgenkendelse give brugere, der ikke kan bruge deres hænder, mulighed for at vælge en adgangskode til at låse og oplåse en telefon med
m)	sikre, at softwaren reagerer på en forudsigelig måde, når der udføres en bestemt handling, og give nok tid til at angive en adgangskode, så den er let at anvende for personer med intellektuelle funktionsned sættelser
n)	tilbyde en forbindelse med et punktskriftdisplay, der kan opdateres, så blinde personer kan bruge computeren
o)	eksempler på sektorspecifikke krav
i)	intet eksempel
ii)	intet eksempel
iii) første led	sørge for, at en mobiltelefon kan håndtere tekstkonversation i realtid, så hørehæmmede personer kan udveksle oplysninger på en interaktiv måde
iii) fjerde led	give mulighed for samtidig brug af video til at vise tegnsprog og tekst for at skrive en meddelelse, så to døve personer kan kommunikere med hinanden eller med en hørende person
iv)	sikre, at der sendes undertekster via set-top-boksen, så de kan anvendes af døve personer
3. Støttetjenester:	intet eksempel

AFDELING II: EKSEMPLER VEDRØRENDE TILGÆNGELIGHEDSKRAV FOR PRODUKTER I ARTIKEL 2, STK. 1, MED UNDTAGELSE AF SELVBETJENINGSTERMINALER, DER ER OMHANDLET I ARTIKEL 2, STK. 1, LITRA b)	
KRAV I BILAG I, AFDELING II	EKSEMPLER
Emballage og brugsanvisning til produkter	
a)	angive på emballagen, at telefonen indeholder tilgængelighedsfunktionalteter for personer med handicap
b)	
i)	levere elektroniske filer, der kan læses af en computer ved hjælp af skærmlæsere, så blinde personer kan anvende oplysningerne
ii)	anvende de samme ord konsekvent eller i en klar og logisk struktur, så personer med intellektuelle funktionsnedsættelser bedre kan forstå oplysningerne
iii)	supplere en tekstadvarsel med et taktilt reliefbaseret format eller med lyd, så blinde personer kan modtage advarslen
iv)	sikre, at en tekst kan læses af synshæmmede personer
v)	trykke i punktskrift, så en blind person kan læse den
vi)	supplere et diagram med en tekstbeskrivelse, der angiver de vigtigste elementer eller beskriver centrale handlinger

AFDELING III: EKSEMPLER VEDRØRENDE GENERELLE TILGÆNGELIGHEDSKRAV FOR ALLE TJENESTER, DER ER OMFATTET AF DETTE DIREKTIV I HENHOLD TIL ARTIKEL 2, STK. 2	
KRAV I BILAG I, AFDELING III	EKSEMPLER
Levering af tjenester	
a)	intet eksempel
b)	
i)	levere elektroniske filer, der kan læses af en computer ved hjælp af skærmlæsere, så blinde personer kan anvende oplysningerne
ii)	anvende de samme ord konsekvent eller i en klar og logisk struktur, så personer med intellektuelle funktionsnedsættelser bedre kan forstå oplysningerne
iii)	have undertekster, hvis der er en instruktionsvideo
iv)	sikre, at en blind person kan anvende en fil ved at udskrive den i punktskrift
v)	sikre, at en tekst kan læses af synshæmmede personer
vi)	supplere et diagram med en tekstbeskrivelse, der angiver de vigtigste elementer eller beskriver centrale handlinger
vii)	når en tjenesteyder tilbyder en USB-nøgle, der indeholder oplysninger om tjenesten, sikre, at disse oplysninger er tilgængelige
c)	give en tekstbeskrivelse af billeder, gøre alle funktionaliteter tilgængelige fra et tastatur, give brugerne nok tid til at læse, formidle og styre indhold på en forudsigelig måde og sikre kompatibilitet med kompenserende teknologier, så personer med forskellige handicap kan læse og interagere med et websted
d)	intet eksempel

AFDELING IV: EKSEMPLER VEDRØRENDE SUPPLERENDE TILGÆNGELIGHEDSKRAV VEDRØRENDE SPECIFIKKE TJENESTEYDELSER	
KRAV I BILAG I, AFDELING IV	EKSEMPLER
Specifikke tjenester	
a)	
i)	sikre, at en hørehæmmet person kan skrive og modtage tekst på en interaktiv måde og i realtid
ii)	sikre, at døve personer kan anvende tegnsprog til at kommunikere indbyrdes
iii)	sikre, at en tale- og hørehæmmet person, der vælger at anvende en kombination af tekst, tale og video, er bekendt med, at kommunikationen sendes via nettet til en beredskabstjeneste
b)	
i)	sikre, at en blind person kan vælge programmer på TV
ii)	støtte muligheden for at vælge, personalisere og vise "adgangstjenester" såsom undertekster til døve og hørehæmmede personer, lydbeskrivelse, talende undertekster og tegnsprogstolkning ved at give mulighed for effektiv trådløs kobling til høreteknologier eller ved at tilvejebringe brugerkontroller, der med samme lethed som på de primære mediekontroller gør det muligt for brugeren at aktivere "adgangstjenesterne" til audiovisuelle medietjenester
c)	
i)	intet eksempel
ii)	intet eksempel
d)	intet eksempel

e)	
i)	gøre identifikationsdialogerne på en skærm læselige ved hjælp af skærmlæsere, så blinde personer kan anvende dem
ii)	intet eksempel
f)	
i)	sikre, at en ordblind person kan læse og høre teksten samtidig
ii)	give mulighed for synkroniseret tekst og lyd eller for punktskriftsudskrift, der kan opdateres
iii)	sikre, at en blind person har adgang til stikordsregisteret eller kan skifte kapitel
iv)	intet eksempel
v)	sikre, at oplysninger om deres tilgængelighedsfunktionaliteter er tilgængelige i den elektroniske fil, så personer med handicap kan orienteres herom
vi)	sikre at der ikke er blokeringer, f.eks., at tekniske beskyttelsesforanstaltninger, oplysninger om rettighedsforvaltning eller interoperabilitetsproblemer ikke forhindrer, at teksten kan læses højt af kompenserende redskaber, så blinde brugere kan læse bogen
g)	
i)	sikre, at de oplysninger, der er til rådighed om et produkts tilgængelighedsfunktionaliteter, ikke slettes
ii)	gøre brugergrænsefladen i forbindelse med betalingstjenester tilgængelig ved brug af tale, så blinde personer kan foretage onlinekøb på egen hånd
iii)	gøre identifikationsdialogerne på en skærm læselige ved hjælp af skærmlæsere, så blinde personer kan anvende dem

BILAG III

TILGÆNGELIGHEDSKRAV MED HENBLIK PÅ ARTIKEL 4, STK. 4,
FOR SÅ VIDT ANGÅR DET BYGGEDE MILJØ, HVOR DE TJENESTER,
DER ER OMFATTET AF DETTE DIREKTIVS ANVENDELSESOMRÅDE, LEVERES

For at den forventede brug maksimeres på uafhængig vis blandt personer med handicap af det byggede miljø, hvor tjenesten leveres, og som er under tjenesteyderens ansvar, jf. artikel 4, stk. 4, skal dens tilgængelighed i områder bestemt til offentlig adgang omfatte følgende aspekter:

- a) anvendelse af relaterede udendørs områder og faciliteter
- b) bygningers adgangsforhold
- c) anvendelse af indgange
- d) anvendelse af baner ved horisontal færdsel
- e) anvendelse af baner ved vertikal færdsel
- f) offentlighedens anvendelse af lokaler
- g) anvendelse af udstyr og faciliteter, der anvendes til levering af tjenesten

- h) anvendelse af toiletter og sanitære installationer
 - i) anvendelse af udgange, flugtveje og koncepter for beredskabsplaner
 - j) kommunikation og orientering via mere end én sensorisk kanal
 - k) anvendelse af faciliteter og bygninger til det forventede formål
 - l) beskyttelse mod farer i miljøet indendørs og udendørs.
-

BILAG IV

PROCEDURE FOR OVERENSSTEMMELSESVURDERING – PRODUKTER

1. Intern produktionskontrol

Intern produktionskontrol er den procedure for overensstemmelsesvurdering, hvor fabrikanten opfylder de i dette bilags punkt 2, 3 og 4 omhandlede forpligtelser og på sit eget ansvar sikrer og erklærer, at de pågældende produkter opfylder de relevante krav i dette direktiv.

2. Teknisk dokumentation

Fabrikanten udarbejder den tekniske dokumentation. Den tekniske dokumentation skal gøre det muligt at vurdere, om produktet er i overensstemmelse med de relevante tilgængelighedskrav, der er omhandlet i artikel 4, og i tilfælde, hvor fabrikanten påberåbte sig artikel 14, at påvise, at relevante tilgængelighedskrav ville indebære en grundlæggende ændring eller pålægge en uforholdsmæssig stor byrde. Den tekniske dokumentation skal kun indeholde en beskrivelse af de relevante krav og, i det omfang det er relevant for vurderingen, af produktets design, fremstilling og brug.

Den tekniske dokumentation skal, hvor det er relevant, mindst indeholde følgende elementer:

- a) en generel beskrivelse af produktet
- b) en oversigt over de harmoniserede standarder og tekniske specifikationer, hvis referencer er offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende*, og som er blevet anvendt helt eller delvist, og beskrivelser af de løsninger, der er anvendt for at opfylde de relevante tilgængelighedskrav i artikel 4, hvis disse harmoniserede standarder eller tekniske specifikationer ikke er blevet anvendt. I tilfælde af delvis anvendelse af harmoniserede standarder eller tekniske specifikationer skal den tekniske dokumentation angive, hvilke dele der er anvendt.

3. Fremstillingsvirksomhed

Fabrikanten træffer alle nødvendige foranstaltninger, så det ved fremstillingsprocessen og overvågningen af den sikres, at produkterne er i overensstemmelse med den tekniske dokumentation, der er omhandlet i dette bilags punkt 2, og med tilgængelighedskravene i dette direktiv.

4. CE-mærkning og EU-overensstemmelseserklæring

4.1. Fabrikanten anbringer den i dette direktiv omhandlede CE-mærkning på hvert enkelt produkt, der opfylder de relevante krav i dette direktiv.

4.2 Fabrikanten udarbejder en skriftlig EU-overensstemmelseserklæring for en produktmodel. Det skal af EU-overensstemmelseserklæringen fremgå, hvilket produkt den vedrører.

Et eksemplar af EU-overensstemmelseserklæringen stilles efter anmodning til rådighed for de relevante myndigheder.

5. Bemyndigede repræsentant

Fabrikantens forpligtelser i henhold til punkt 4 kan på dennes vegne og ansvar opfyldes af dennes bemyndigede repræsentant, såfremt de er specificeret i mandatet.

BILAG V

OPLYSNINGER OM TJENESTER, DER OPFYLDER TILGÆNGELIGHEDSKRAVENE

1. Tjenesteyderen skal i de almindelige betingelser eller et tilsvarende dokument afgive oplysninger om vurderingen af, hvordan tjenesten opfylder de tilgængelighedskrav, der er omhandlet i artikel 4. Oplysningerne skal omfatte en beskrivelse af de relevante krav og, i det omfang det er relevant for vurderingen, af tjenestens udformning og brug. Forbrugeroplysningskravene i direktiv 2011/83/EU skal opfyldes, og oplysningerne skal, hvor det er relevant, indeholde følgende elementer:
 - a) en generel beskrivelse af tjenesten i tilgængelige formater
 - b) de beskrivelser og forklaringer, der er nødvendige for at forstå, hvordan tjenesten skal bruges
 - c) en beskrivelse af, hvordan tjenesten opfylder de relevante tilgængelighedskrav i bilag I.
2. For at efterleve dette bilags pkt. 1 kan tjenesteyderen helt eller delvist anvende de harmoniserede standarder og tekniske specifikationer, hvis referencer er offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende*.
3. Tjenesteyderen skal forelægge oplysninger, som godtgør, at det ved processen for levering af tjenesten og overvågningen heraf sikres, at tjenesten er i overensstemmelse med dette bilags punkt 1 og med de relevante krav i dette direktiv.

BILAG VI

KRITERIER FOR VURDERING AF UFORHOLDSMÆSSIG STOR BYRDE

Kriterier for gennemførelse og dokumentation af vurderingen:

1. Forholdet mellem nettoomkostninger ved opfyldelse af tilgængelighedskravene og de samlede omkostninger (drifts- og kapitaludgifter) ved at fremstille, distribuere eller importere produktet eller tilbyde tjenesten for de erhvervsdrivende.

Elementer, der skal anvendes til at vurdere nettoomkostningerne ved opfyldelse af tilgængelighedskravene:

- a) kriterier vedrørende organisatoriske engangsomkostninger, der skal tages hensyn til i forbindelse med vurderingen:
 - i) omkostninger i forbindelse med yderligere menneskelige ressourcer med ekspertise inden for tilgængelighed
 - ii) omkostninger i forbindelse med uddannelse af menneskelige ressourcer og erhvervelse af kompetencer inden for tilgængelighed
 - iii) omkostninger ved udvikling af en ny proces for at inkludere tilgængelighed i produktudviklingen eller leveringen af tjenester
 - iv) omkostninger i forbindelse med udarbejdelse af vejledningsmateriale om tilgængelighed
 - v) engangsomkostninger ved at opnå forståelse af lovgivningen om tilgængelighed.

b) kriterier vedrørende løbende produktions- og udviklingsomkostninger, der skal tages hensyn til i vurderingen:

- i) omkostninger i forbindelse med design af produktets eller tjenestens tilgængelighedsfunktionaliteter
- ii) omkostninger, der er påløbet under fremstillingsprocesserne
- iii) omkostninger i forbindelse med testning af produktet eller tjenesten til tilgængelighedsformål
- iv) omkostninger i forbindelse med udarbejdelse af dokumentation.

2. De anslåede omkostninger og fordele for den erhvervsdrivende, herunder i forbindelse med fremstillingsprocessen og investeringer, i forhold til den anslåede fordel for personer med handicap under hensyn til omfanget og hyppigheden af brugen af et specifikt produkt eller en specifik tjeneste.

3. Forholdet mellem nettoomkostninger ved opfyldelse af tilgængelighedskrav og den erhvervsdrivendes nettoomsætning.

Elementer, der skal anvendes til at vurdere nettoomkostningerne ved opfyldelse af tilgængelighedskrav:

- a) kriterier vedrørende organisatoriske engangsomkostninger, der skal tages hensyn til i forbindelse med vurderingen:
 - i) omkostninger i forbindelse med yderligere menneskelige ressourcer med ekspertise inden for tilgængelighed

- ii) omkostninger i forbindelse med uddannelse af menneskelige ressourcer og erhvervelse af kompetencer inden for tilgængelighed
 - iii) omkostninger ved udvikling af en ny proces for at inkludere tilgængelighed i produktudviklingen eller leveringen af tjenester
 - iv) omkostninger i forbindelse med udarbejdelse af vejledningsmateriale om tilgængelighed
 - v) engangsomkostninger ved at opnå forståelse af lovgivningen om tilgængelighed.
- b) kriterier vedrørende løbende produktions- og udviklingsomkostninger, der skal tages hensyn til i vurderingen:
- i) omkostninger i forbindelse med design af produktets eller tjenestens tilgængelighedsfunktionaliteter
 - ii) omkostninger, der er påløbet under fremstillingsprocesserne
 - iii) omkostninger i forbindelse med testning af produktet eller tjenesten til tilgængelighedsformål
 - iv) omkostninger i forbindelse med udarbejdelse af dokumentation.
-